

Komparativni izvještaj o usklađenosti strategija i akcionih planova lokalnog ekonomskog razvoja s potrebama građana i poslovne zajednice za 32 grada/općine po 17 UN-ovih Ciljeva održivog razvoja

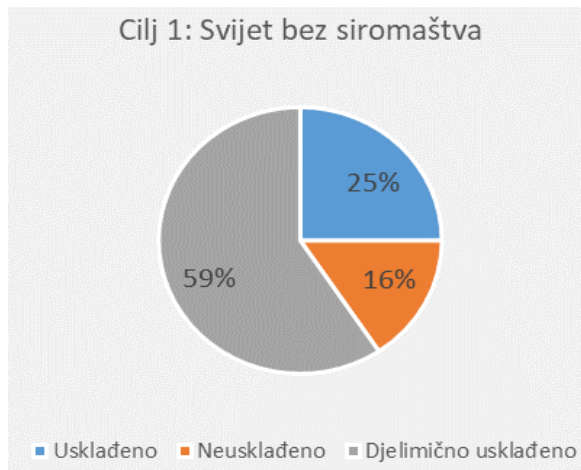

Cilj 1: Svijet bez siromaštva

Cilj 1 održivog razvoja postavlja ambicioznu viziju za svijet bez siromaštva i gladi. U ovom komparativnom izvještaju analizirat ćemo usklađenost zajednica s ovim ciljem kroz strategije i akcijske planove lokalnog ekonomskog razvoja i potreba građana i poslovne zajednice, te identificirati ključne mjere koje su gradovi koristili kako bi postigli smanjenje siromaštva.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih osam (25%) ima usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Svijet bez siromaštva“.

Osam gradova – Bihać, Brčko, Drvar, Goražde, Konjic, Tešanj, Zenica i Žepče – pokazuje različite pristupe smanjenju siromaštva kroz različite programe i aktivnosti. Ovi gradovi demonstriraju raznolikost u pristupima, od podrške socijalnim organizacijama do podsticanja ekonomske aktivnosti i obrazovanja.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Lokalna zajednica je uskladila mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima u oblasti sufinansiranja rada Crvenog križa, sufinansiranje dijela troškova komunalnih usluga, vodosnabdijevanja socijalno ugroženih građana.
BRČKO	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima podrazumijevaju mjere i aktivnosti usmjerene prema kategorijama ekstremno siromašnog stanovništva i marginaliziranim grupama treće starosne dobi, između ostalog, kroz implementaciju programa Sigurne kuće za žrtve nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i poboljšanja uslova stanovanja kroz vidove izgradnje, rekonstrukcije i sanacije stambenih jedinica građana ranjivih kategorija i romske populacije.
DRVAR	Mjere i aktivnosti poduzete u ostvarivanju ovog cilja su najprije formiranje Centra za socijalni rad, te izrada socijalne karte općine.
GORAŽDE	Izgrađeni su kapaciteti jedinica lokalne samouprave za bavljenje lokalnim ekonomskim razvojem, program podsticaja zapošljavanju, samozapošljavanju i dokvalifikaciji ruralnog stanovništva, obezbjeđivanje pomoći u novcu, naturi i drugim oblicima materijalne podrške za lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, podrška unaprjeđenju

	postojećih i razvoju vaninstitucionalnih usluga za osjetljive grupe pruženih od strane udruženja, podrška licima treće starosne dobi u njezi.
KONJIC	Smještaj raseljenih povratnika u stanju socijalne potrebe u kolektivni centar, te planirana izgradnja 10 stanova za 30 osoba, kao i kroz projekte podrške obrazovanju romske populacije i jednokratnih novčanih pomoći.
TEŠANJ	Mjere i aktivnosti podrške i podsticaja za poljoprivredne proizvođače i kooperante, te razvoj <i>start-up</i> ideja za mlade i izmjena kriterija za stipendiranje studenata, te prekvalifikaciju i podsticajne mjere za prvo zaposlenje
ZENICA	Finansijska podrška MSP-ovima i <i>start-up</i> firmama, finansijska podrška za razvoj poljoprivredne proizvodnje i sufinansiranje poljoprivrednih projekata
ŽEPČE	Mjere se odnose na suzbijanje siromaštva i nezaposlenosti kroz neformalno obrazovanje, organiziranje radionica i pružanja pomoći u zapošljavanju; smanjenje broja registriranih socijalno ugroženih porodica, te jačanje institucionalne i vaninstitucionalne podrške osobama treće životne dobi.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih pet (16%) ima neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Svijet bez siromaštva“. Analiza pokazuje da se Bosanska Krupa, Cazin, Fojnica, Livno i Mrkonjić Grad suočavaju s nedostatkom usklađenosti s Ciljem 1 održivog razvoja. Nedostatak strategija, planova i mjera koji se bave siromaštvom i osnovnim potrebama građana ukazuje na potrebu za jasnim i ciljanim naporima kako bi se postigao napredak prema ovom cilju.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BOSANSKA KRUPA	Bosanska Krupa nema aktuelnu strategiju razvoja niti planirane programe, projekte i mjere. Nedostatak planiranja otežava provođenje usmjerenih aktivnosti kako bi se smanjilo siromaštvo i povećao kvalitet života stanovništva.
CAZIN	Cazin je poduzeo korake prema inkluzivnoj praksi uspostavljajući Centar za razvoj inkluzivne prakse. Međutim, neke mjere poput osposobljavanja prostorija za kontaktiranje roditelja s djecom i mladima nisu dostatno razvijene kako bi adekvatno odgovorile na problematiku siromaštva.
FOJNICA	Mjere i aktivnosti koje se odnose na ispunjenje datog cilja ostaju nepoznate u momentu izrade ovog dokumenta s obzirom na to da je Strategija općine Fojnica 2024–2028. u toku izrade.
LIVNO	Nisu definirane mjere/projekti koji bi adresirali navedenu problematiku.
MRKONJIĆ GRAD	Nema mjera koje ciljaju direktno na smanjenje siromaštva.

Ostalih 19 gradova/općina (59%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Svijet bez siromaštva“, s tim da su neki gradovi/općine zabilježile opredijeljenost za ostvarivanje cilja, ali nisu definirale jasne mjere u ostvarivanju ovog cilja.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Mjere u oblasti unaprjeđenja infrastrukturnih kapaciteta za pružanje socijalnih usluga za različite kategorije ugrožene populacije i ranjivih grupa stanovništva

BIJELJINA	Iako postoji formalno usmjerenje na proces iskorjenjivanja siromaštva, ne postoje konkretno navedene mjere, osim taksativno nabrojanih mjera vezanih za institucionalno organiziranje sistema socijalne zaštite i novčanih izdvajanja za ugrožene kategorije.
DERVENTA	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje usluga stalnog smještaja za pokretne, polupokretne i nepokretne korisnike, unaprjeđenje sistema palijativne njege i renoviranje Gerontološkog centra.
DOBOJ	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje sistema socijalne zaštite za materijalno neosigurane i za rad onesposobljene osobe, te povećanje nadoknada invalidnina.
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Poboljšanje sistema podrške socijalno ugroženim kategorijama stanovništva
GRADAČA C	Obezbeđivanje i razvoj infrastrukture za razvoj MSP-ova, standardizacija poljoprivredne proizvodnje, subvencije za veterinarski nadzor, projekat povećanja proizvodnje voća, projekti povećanja proizvodnje općenito, programi poboljšanja kvaliteta socijalnih usluga
GRADIŠKA	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje sistema socijalne zaštite i opće zadovoljstvo korisnika uslugama Centra za socijalni rad s 35% na 60%; također je planirano povećanje izdataka s 2,5 na 6 miliona, te izgradnja doma za penzionere, socijalno ugrožene i za lica s invaliditetom.
KAKANJ	Prisutan je strateški fokus ka smanjenju siromaštva, ali izostaju mjere.
KOTOR VAROŠ	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje sistema socijalne zaštite i uslova za rad Centra za socijalni rad zbog dotrajalosti objekta, izradu socijalne karte, te prioritetno potreban Dnevni centar za duži boravak lica s poteškoćama u razvoju.
LAKTAŠI	Mjere se odnose na posvećivanje pažnje boljoj organizaciji pomoći u kući, te, u skladu sa zakonskim uslovima, otvaranju Centra za pomoć u kući, te jačanje kapaciteta Centra za socijalni rad.
POSUŠJE	Postojeće mjere odnose se na unaprjeđenje sistema socijalne zaštite i jačanje kapaciteta prvenstveno kroz jačanje stručnog kadra, jačanje stacionarnih kapaciteta ustanova socijalne zaštite i obezbeđivanje finansijskih sredstava za podršku socijalnim uslugama, te mjere koje se odnose na podršku zapošljavanju i samozapošljavanju.
PRIJEDOR	Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih stambenih jedinica za neprofitno socijalno stanovanje, te podsticaji za razvoj MSP-ova
STOLAC	Nema programa za smanjenje siromaštva. Potrebno je ojačati socijalnu i zdravstvenu zaštitu i povećati socijalnu uključenost ranjivih grupa.
ŠIROKI BRIJEG	Mjere podrške razvoju poljoprivrede, turizma, sistema socijalne zaštite
TREBINJE	Osnivanje Centra za djecu sa smetnjama u razvoju koji obezbeđuje podršku za oko 30 korisnika, uz izdvajanje značajnih finansijskih sredstava
TUZLA	Pružanje usluga njege i pomoći za osobe treće životne dobi, podrška ranjivim grupama u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite, izrada socijalne karte na području grada, proširenje i poboljšanje uslova za boravak djece u vrtićima JU

USORA	Socijalno-ekonomska podrška iznimno ranjivim porodicama dodjelom plastenika
VIŠEGRAD	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje sistema socijalne zaštite i rada Centra za socijalni rad, Doma za lica s invaliditetom i unaprjeđenje zajedničkog djelovanja javnih ustanova, institucija i organizacija civilnog društva koje se u svom djelovanju bave pitanjima zaštite socijalno ugroženog stanovništva.
ŽIVINICE	Ne postoje predviđene mjere.

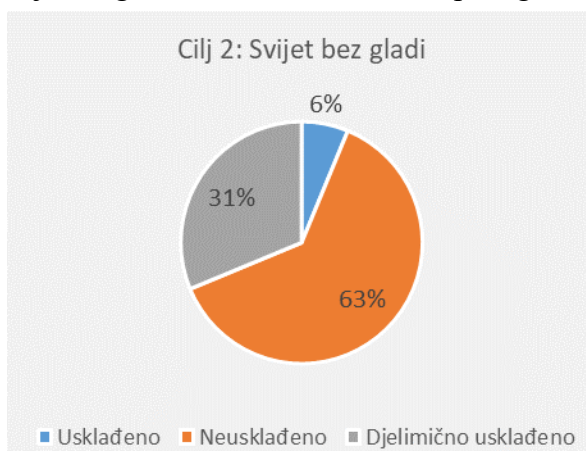

Cilj 2: Svijet bez gladi

Cilj 2 održivog razvoja stavlja naglasak na iskorjenjivanje gladi, postizanje sigurnosti prehrane i unaprjeđenje prehrane. U ovom komparativnom izvještaju analizirat ćemo usklađenost zajednica s ovim ciljem kroz strategije i akcijske planove lokalnog ekonomskog razvoja i potreba građana i poslovne zajednice, te identificirati ključne mjere koje su gradovi koristili kako bi postigli cilj „Svijet bez gladi“.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih svega dva (6%) imaju usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Svijet bez gladi“.

Oba grada, Bihać i Goražde, demonstriraju napore prema ostvarivanju Cilja 2 održivog razvoja bilo kroz sufinansiranje rada javnih kuhinja ili putem podrške u novcu i naturi. Ove inicijative ukazuju na posvećenost gradova osiguravanju adekvatne prehrane i prevenciji gladi među ranjivim grupama.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Sufinansiranje rada javnih kuhinja
GORAŽDE	Obezbjeđivanje pomoći u novcu, naturi i drugim oblicima materijalne podrške za lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, podrška uspostavljanju održive usluge pomoći u kući za stara lica u urbanom i ruralnom području, podrška unaprjeđenju postojećih i razvoju vaninstitucionalnih usluga za osjetljive grupe pruženih od strane udruženja, jačanje kapaciteta udruženja za potrebe uspostavljanja koncepta socijalnog poduzetništva, podrška projektima udruženja koji za cilj imaju podizanje svijesti i senzibiliziranje javnosti o nasilju, traumi i posljedicama na pojedince, porodicu i društvo s ciljem kreiranja adekvatne pomoći

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih čak 20 (63%) ima neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Svijet bez gladi“. Analiza pokazuje da se gradovi Bijeljina, Bosanska Krupa, Cazin, Derventa, Doboj, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Gradiška, Kakanj, Konjic, Kotor Varoš, Posušje, Stolac, Široki Brijeg, Tuzla, Usora, Višegrad, Zenica, Žepče, Živinice suočavaju s nedostatkom usklađenosti s Ciljem 2 održivog razvoja ili zbog nepostojanja strategija i planova ili zbog nedefiniranih mjera usmjerenih na osiguravanje prehrambenih potreba građana, zbog čega se ograničavaju napori u ostvarenju ovog cilja.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIJELJINA	Nema navedenih konkretnih mjera.
BOSANSKA KRUPA	Nema navedenih konkretnih mjera.
CAZIN	Strategija prepoznaje potrebu bez definiranih mjera.
DERVENTA	Nema navedenih konkretnih mjera.
DOBOJ	Nema navedenih konkretnih mjera.
FOJNICA	Nema navedenih konkretnih mjera.
GORNJI VAKUF- USKOPLJE	Nema navedenih konkretnih mjera.
GRADIŠKA	Nema navedenih konkretnih mjera.
KAKANJ	Strategija ne spominje ni glad ni javnu kuhinju. Evidentno je da se broj nekih ugroženih kategorija povećava.
KONJIC	Nema navedenih konkretnih mjera.
KOTOR VAROŠ	Nema navedenih konkretnih mjera.
POSUŠJE	Nema navedenih konkretnih mjera.
STOLAC	Nema navedenih konkretnih mjera.
ŠIROKI BRIJEG	Podrška razvoju poduzetništva
TUZLA	Projekti i programi socijalne zaštite
USORA	Nema navedenih konkretnih mjera.
VIŠEGRAD	Nema navedenih konkretnih mjera.
ZENICA	Izgradnja objekata socijalnog stanovanja
ŽEPČE	Nema navedenih konkretnih mjera.
ŽIVINICE	Nema navedenih konkretnih mjera.

Ostalih 10 gradova/općina (31%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Svijet bez gladi“ kroz različite strategije, programe i projekte, s tim da su neki gradovi/općine zabilježili opredijeljenost ka ostvarivanju cilja, ali nisu definirali jasne mjere. Iako se neki aspekti usklađenosti vide u većim mjerama, potrebno je dodatno djelovanje kako bi se postigla potpuna usklađenost.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
-----------------------------	---

BANJA LUKA	Sufinansiranje rada javnih kuhinja
BRČKO	Sufinansiranje rada javnih kuhinja
DRVAR	Podsticaj proizvođačima zdrave hrane, izgradnja gradske pijace
GRADAČA C	Projekti i programi razvoja poljoprivrede, projekti i programi razvoja industrije, fokusiranost na povećanje proizvodnje
LAKTAŠI	Navedene mjere odnose se na kreiranje alternativnih opcija ili jačanja volonterskih servisa.
LIVNO	Prepoznata je potreba za poduzimanjem koraka i aktivnosti na stimulaciji ulaganja u proizvodni sektor i aktivnosti na razvoju poljoprivrede i prehrambene industrije.
MRKONJIĆ GRAD	Nema navedenih konkretnih mjera.
PRIJEDOR	Otvaranje porodičnog savjetovališta u JU CSR Prijedor, zbrinjavanje žrtava porodičnog nasilja u Prihvatnoj stanici, personalna asistencija – pomoć licima s invaliditetom i zapošljavanje mladih, uvođenje ISO standarda 9001- 2008 u socijalnoj zaštiti, podrška mladima bez roditeljskog staranja koji napuštaju organizirane oblike socijalne zaštite
TEŠANJ	Mjere i aktivnosti podrške i podsticaja za poljoprivredne proizvođače i kooperante, te razvoj <i>start-up</i> ideja za mlade i izmjena kriterija za stipendiranje studenata, te prekvalifikaciju i podsticajne mjere za prvo zaposlenje, socijalno uključivanje i podrška socijalno osjetljivim osobama koje ne mogu pristupiti tržištu rada
TREBINJE	Mjere rekonstrukcije objekata javne kuhinje, kao i kreiranje drugih alternativnih opcija kao što su sistemi socijalnih samoposluga koji će biti dostupni 24/7 i za beskućnike

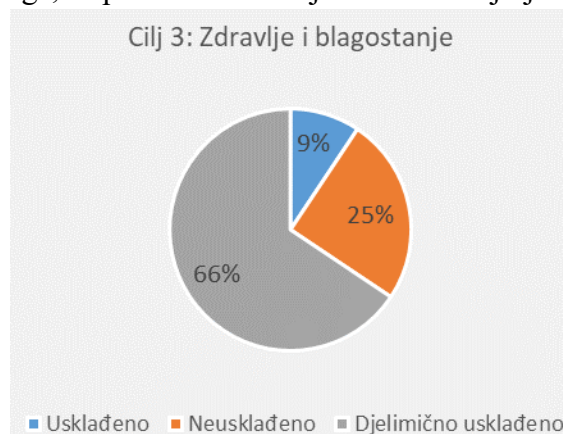

Cilj 3: Zdravlje i blagostanje

Cilj 3 održivog razvoja usmjeren je na osiguravanje zdravog života i promicanje dobrobiti za sve uzraste bez obzira na dobnu grupu. Implementacijom planiranih projekata i mjera unaprjeđuje se dostupnost, kvalitet i raspon zdravstvenih usluga, doprinoseći zdravijem i zadovoljnijem životu građana.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih svega tri (9%) ima usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Zdravlje i blagostanje“.

Iako su u strategijama navedene planirane mjere za unaprjeđenje dostupnosti primarne zdravstvene zaštite i infrastrukturnih kapaciteta, u većini slučajeva detalji kako će doprinjeti ostvarenju ovog cilja nisu navedeni. Potrebno je definirati specifične mjere kako bi se postigla veća usklađenost s ciljem.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BRČKO	Projektiranje i izgradnja (s opremanjem) Aneksa Bolnice s dijagnostičkim centrom, hospisom, hitnom službom i odjeljenjem psihijatrije; informatizacija zdravstva; obuka osoblja
LIVNO	Mjere ulaganja u infrastrukturne objekte, nabavka sanitetskog vozila službe hitne medicinske pomoći
VIŠEGRAD	Povećanje broja zaposlenih u oblasti zdravstva kako bi građani imali olakšan pristup različitim zdravstvenim uslugama; poboljšanje kvaliteta opreme u objektu Doma zdravlja i ambulancama mjesnih zajednica; rekonstruiranje objekta bivšeg dječijeg dispanzera za pružanje specijalističkih usluga

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih osam (25%) ima neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Zdravlje i blagostanje“. Analiza pokazuje da Banja Luka, iako radi na unaprjeđenju dostupnosti primarne zaštite i infrastrukturnih kapaciteta, i dalje ima neusklađene potrebe sa zajednicom iz niza birokratskih i drugih razloga. Ostali gradovi, poput Bijeljine, Bosanske Krupe, Cazina, Dervente, Gornjeg Vakufa-Uskoplja, Gradačca, Širokog Brijega suočavaju se s nedostatkom usklađenosti s Ciljem 3 održivog razvoja ili zbog nepostojanja strategija i planova ili zbog nedefiniranih mjera usmjerenih na osiguravanje zdravog života i promicanje dobrobiti za sve uzraste. Nedostatak konkretnih mjera i planova za unaprjeđenje zdravstvene zaštite i dobrobiti stanovništva ukazuje na potrebu za daljnjim djelovanjem kako bi se postigla veća usklađenost.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Unaprijeđena dostupnost primarne zdravstvene zaštite i infrastrukturnih kapaciteta za pružanje usluga zdravstvene zaštite, opremanje Doma zdravlja u skladu sa standardima pružanja zdravstvenih usluga
BIJELJINA	Nema navedenih konkretnih mjera.
BOSANSKA KRUPA	Nema navedenih konkretnih mjera.
CAZIN	Nema navedenih konkretnih mjera.
DERVENTA	Nema navedenih konkretnih mjera.
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Nema navedenih konkretnih mjera.
GRADAČA C	Unaprjeđenje kvaliteta pružanja javnih usluga
ŠIROKI BRIJEG	Razvoj infrastrukture

Ostali analizirani gradovi/općine, njih 21 (66%), ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Zdravlje i blagostanje“ kroz različite strategije, programe i projekte. Iako se provode mjere i planovi za unaprjeđenje zdravstvenih usluga i dobrobiti stanovništva, postoji potreba za preciznijim smjernicama kako bi se postigla potpuna usklađenost.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Nema navedenih konkretnih mjera.
DOBOJ	Nema navedenih konkretnih mjera.
DRVAR	Rekonstrukcija i opremanje Doma zdravlja, uspostavljanje mobilnih servisa za zdravstvenu i socijalnu podršku, podsticaj otvaranju doma za stare
FOJNICA	U prethodnom periodu, uvedeni su specijalistički pregledi oftalmologa, urologa, otorinolaringologa, neurologa i fizijatra. Također, uvedene su mjere lakše dostupnosti zdravstvenih usluga za mlade kroz oslobađanje od plaćanja svih laboratorijskih usluga djeci do 18 godina, te ženama koje, uz nalaz ginekologa, mogu besplatno uraditi papa-test.
GORAŽDE	Obezbjedivanje adekvatnih uslova za rad udruženja koja zastupaju interese osoba u socijalnim rizicima, rekonstrukcija prostornih kapaciteta specijalističkih službi u Domu zdravlja i nabavka opreme, nabavka sanitetskog vozila, obezbjeđivanje pristupačnosti javnim objektima
GRADIŠKA	Sanacija vodovodne i kanalizacione mreže pored infrastrukture djelimično pokriva pitanje generalnog zdravlja. Nema mjera kojima se planira proširiti dostupnost zdravstvenoj zaštiti ruralnom području.
KAKANJ	Izražena opredjeljenost za nužnim unaprjeđenjem zdravstvene zaštite; bez konkretnih strateških pravaca djelovanja u poboljšanju kadrovskih ili infrastrukturnih kapaciteta
KONJIC	Nastavak tekućeg projekta sanacije i opremanja objekata u zdravstvu; nabavka neophodnih specijaliziranih vozila za Dom zdravlja
KOTOR VAROŠ	Rekonstrukcija i modernizacija svih terenskih ambulanti na području općine; obezbjeđivanje novih izvora finansiranja za opremanje Doma zdravlja
LAKTAŠI	Povećanje broja zaposlenih u oblasti zdravstva; obezbjeđivanje finansijskih sredstava za novu opremu; izgradnja ambulante porodične medicine u naselju Slatina
MRKONJIĆ GRAD	Kontrola hrane, smanjenje emisija povezanih s motornim vozilima, kontrola zraka, uvođenje kontrole lokalnih vodovoda, saniranje objekata itd.
POSUŠJE	Planirano je osnivanje Centra za mentalno zdravlje u sklopu DZ Posušje, te proširenje usluga za djecu.
PRIJEDOR	Izgradnja heliodroma za potrebe bolnice, unaprjeđenje usluga stomatološke zdravstvene zaštite, unaprjeđenje i razvoj novih usluga u Centru za fizikalnu rehabilitaciju, nabavka opreme za pravilan tretman medicinskog otpada
STOLAC	Unaprijediti rad domova; kapacitet Doma za socijalno i zdravstveno zbrinjavanje osoba s invaliditetom
TEŠANJ	Izgradnja ambulanti u Pousorju (N. Miljanovci, Miljanovci, Piljužići), izgradnja nove zgrade Centra za socijalni rad s adekvatnom infrastrukturom, projektiranje saobraćajnice južnog izlaza općine Tešanj, antistres programi za mlade s ciljem povećanja sigurnosti i smanjenja rizičnih ponašanja
TREBINJE	Povećanje broja zaposlenih u oblasti zdravstva kako bi građani imali olakšan pristup različitim zdravstvenim uslugama; obezbjeđivanje nove opreme poput 4D ultrazvučnog aparata, automobila za prijevoz pacijenata, te opreme za fizikalnu i stomatološku službu

TUZLA	Poboljšanje medicinske infrastrukture, razvoj polikliničke zdravstvene službe, razvoj apotekarske djelatnosti, ekološki programi u oblasti energetske tranzicije.
USORA	Izgradnja područne ambulante JU Dom zdravlja u Omanjskoj, proširenje zgrade JU Dom zdravlja, kupovina rendgen aparata za Dom zdravlja „Primarijus dr. Mijo Grgić“
ZENICA	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija ambulanti
ŽEPČE	Unaprjeđenje zdravstvene i socijalne sigurnosti građana, uvođenje novih i unaprjeđenje postojećih usluga institucija koje se bave zdravljem mladih i mladih porodica
ŽIVINICE	Poboljšanje kvaliteta usluga pacijentima na hroničnom programu hemodijalize, obezbjeđivanje medicinsko-tehničke opreme za JZU Dom zdravlja, projekat <i>Darujte krv – spasite život</i>

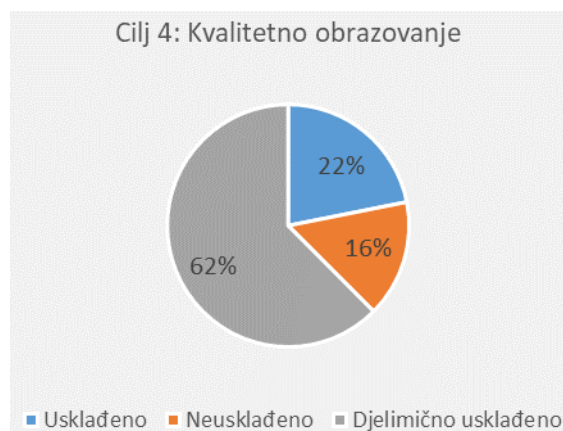
Cilj 4: Kvalitetno obrazovanje

Cilj 4 održivog razvoja usmjeren je na osiguravanje kvalitetnog i inkluzivnog obrazovanja za sve. Mjere i planovi usmjereni na unaprjeđenje kvaliteta obrazovanja, podršku deficitarnim zanimanjima i razvoj obrazovne infrastrukture doprinose djelimičnoj usklađenosti s ciljem osiguravanja visokokvalitetnog i inkluzivnog

obrazovanja za sve.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih 7 (22%) ima usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Kvalitetno obrazovanje“.

Mnogi gradovi su prepoznali potrebu i poduzeli mjere u ostvarivanju ovog cilja kada je poboljšanje obrazovnog sistema u pitanju, ali potrebno je raditi još mnogo na tome kako bi se prilagodili specifičnim potrebama u kontekstu svakog grada/općine u skladu s potrebama zajednice.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIJELJINA	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje kvaliteta nastave u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju, kao i poboljšanje kvaliteta praktične i ogledne nastave za učenike poljoprivredne i tehničke škole, te poboljšanje programa nastave za deficitarna zanimanja.
BRČKO	Izrada elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja javnog univerziteta u Brčko distriktu BiH, poboljšanje zakona i drugih dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja i nauke u skladu s odgovarajućim dokumentima BiH i EU, pružanje podrške osnivanju i radu visokoškolskih ustanova sa sjedištem izvan Distrikta (u BiH, zemljama regije i EU), osnivanje (izgradnja, opremanje, zapošljavanje) javnog univerziteta BD BiH, realno procjenjivanje potreba lokalne privrede i ciljnih grupa, uspostavljanje saradnje s ključnim

	socijalnim partnerima (Odjeljenje za obrazovanje, Privredna komora, Udruženje poslodavaca, Zavod za zapošljavanje itd.), definiranje NPP-a za deficitarna zanimanja u saradnji s Tripartitnim savjetodavnim vijećem, omogućavanje dostupnih programa obrazovanja odraslih (prekvalifikacije i dokvalifikacije) koji su u funkciji zapošljavanja i samozapošljavanja, nabavka 2.000 mobilnih uređaja/tableta/računara za <i>online</i> nastavu
GRADIŠKA	Mjere koje su već provedene su: uspostava dualnog obrazovanja u Tehičkoj školi, kao i uspješna saradnja ove škole s privrednicima, otvoren novi vrtić u Brestovčini, povećanje subvencije za prvo zaposlenje nakon srednje škole, te povećanje broja zaposlenih za 20%, potpisan memorandum s visokoškolskim ustanovama u Banjoj Luci, uspostavljanje sajma obrazovanja, te rad na osposobljavanju gradskih službenika da se prijavljuju na projekte.
KAKANJ	Općina stipendira učenike deficitarnih zanimanja. Pored toga, planira uvođenje programa prekvalifikacija, odnosno doškolovavanja, usklađivanje programa obrazovnih institucija s potrebama tržišta, te uvođenje novih zanimanja i smanjenje produkcije nepotrebnih kadrova.
POSUŠJE	Strateškim razvojnim okvirom planirano je pokretanje Centra za odgoj i obrazovanje osoba s poteškoćama u razvoju. Druge mjere u vezi s razvojem obrazovanja su: završetak nove osnovne škole, opremanje kabineta u osnovnim školama, izrada analiza potreba tržišta rada i obrazovnog kadra. Lokalnim akcionim planom zapošljavanja 2022–2025. planirano je informatičko obrazovanje svih nezaposlenih, kao i osoba s invaliditetom i drugih ranjivih grupa. Planirani su i kursevi stranih jezika za mlade osobe uzrasta od 15 do 30 godina. Ovim planom definirana je i praksa u općinskoj upravi kako bi se studentima završne godine studija i diplomcima omogućilo sticanje praktičnog znanja i iskustva relevantnog za uključivanje na tržište rada. Važna mjera u sklopu ovog plana odnosi se na promociju poduzetničkog duha kod učenika u osnovnim i srednjim školama (poduzeća za vježbu). Planirana je organizacija specijaliziranih obuka po potrebi u općini (organska proizvodnja, ovčarstvo, kozarstvo, pčelarstvo, seoski turizam, avanturistički turizam). Preostale mjere planirane kroz LAPZ odnose se na odvijanje prakse srednjoškolaca u Tehnološkom parku Posušje, te prekvalifikaciju nezaposlenih osoba.
TEŠANJ	Izgradnja nove školske zgrade u Medakovu, izgradnja četiri sportske sale (Kalošević, Šije, Miljanovci i Jablanica), izgradnja objekta gimnazije, izgradnja muzičke škole, izgradnja zatvorenog bazena, izgradnja pješačkih/biciklističkih staza, izgradnja sportske dvorane u Jelahu, izgradnja Doma kulture u Jelahu, mapiranje kulturno-historijskih lokaliteta i izrada <i>web</i> -karte, obogaćivanje društvenih, kulturnih i zabavnih sadržaja u ruralnim sredinama, obuka mladih za planiranje i upravljanje projektima – Fond za stipendiranje talentiranih sportista, priznavanje i nagrađivanje mladih umjetnika i sportista i njihovih uspjeha i rezultata, prekvalifikacija i dodatna obuka za mlade (program prekvalifikacije)
USORA	Opremanje školskih kabineta i nabavka neophodne opreme, uvođenje informatičkog smjera u Mješovitoj srednjoj školi „Stjepan Radić“

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih pet (16%) ima neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Kvalitetno obrazovanje“. Navedeni gradovi nisu jasno definirali konkretne mjere koje bi podržale ostvarenje Cilja 4. Nedostatak preciznih planova i strategija ili nejasno definiranih mjera može otežati postizanje ciljeva vezanih za osiguravanje kvalitetnog, inkluzivnog i pristupačnog obrazovanja za sve stanovnike.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BOSANSKA KRUPA	Nema navedenih konkretnih mjera.
FOJNICA	Nema navedenih konkretnih mjera.
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Uspostavljanje sistema finansijske podrške za stipendiranje studenata i srednjoškolaca s posebnim naglaskom na deficitarna zanimanja, podrška za opremanje školskih radionica
PRIJEDOR	Rekonstrukcija objekata za obavljanje stručne prakse učenika u srednjim školama, izgradnja Rudarskog fakulteta, izgradnja Visoke medicinske škole, izgradnja edukativno-istraživačkog centra, izgradnja đачkog i studentskog doma
STOLAC	Nema navedenih konkretnih mjera.

Ostalih 20 gradova/općina (62%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Kvalitetno obrazovanje“ kroz različite strategije, programe i projekte, s tim da su neki gradovi/općine zabilježili opredijeljenost ka ostvarivanju cilja, ali nisu definirale jasne mjere. Djelimično usklađeni gradovi prepoznaju važnost unaprjeđenja obrazovanja i preduzeli su korake kako bi podržali kvalitetno i inkluzivno obrazovanje kroz razne mjere. Iako su neki gradovi već napravili značajan napredak, daljnji rad i konkretni koraci mogu doprinijeti postizanju potpunije usklađenosti s Ciljem 4 održivog razvoja.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Rekonstrukcija i adaptacija postojećih i izgradnja novih objekata predškolskih ustanova, uspostavljanje i realizacija programa produženog boravka u školama, unaprijeđeni kapaciteti osnovnih škola u gradskom, prigradskom i ruralnom području, unaprijeđeni infrastrukturni kapaciteti srednjih škola u skladu s potrebama zajednice i propisanim standardima, opremanje obrazovnih ustanova u skladu s propisanim standardima, jačanje odgojne funkcije škole, stipendiranje učenika i studenata, realizacija programa saradnje škola, univerziteta i lokalne zajednice kroz podsticanje za učestvovanje u volonterskim akcijama, realizacija projekata po principu „pametnog obrazovanja“, otklanjanje barijera i prilagođavanje okruženja potrebama učenika s poteškoćama u razvoju
BIHAĆ	Općina stipendira učenike i studente, te finansira putne troškove; nastavak izgradnje školske sportske dvorane MZ Jezero Srbljani: uvedene su mjere energetske efikasnosti u Mješovitoj elektrotehničkoj i drvnoprerađivačkoj srednjoj školi Bihać

CAZIN	Prošireni kapaciteti vrtića; povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem; izgradnja Osnovne škole Cazin i rekonstrukcija zgrade Centralne škole Gornja Koprivna – Grad Cazin; izgradnja područne škole Ponjevići, JU OŠ „Gornja Koprivna“, Općina Cazin
DERVENTA	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje kvaliteta nastave, ulaganja u nabavku opreme, zamjenu dotrajalog namještaja, te izgradnju i planiranje igrališta i sala za izvođenje nastave fizičkog vaspitanja, rješavanje pitanja vodosnabdijevanja u nekim područnim školama, te poboljšanje programa nastave za deficitarna zanimanja.
DOBOJ	Navedene mjere odnose se na formiranje regionalnog vijeća za obrazovanje u cilju sistemskog rješenja uspostavljanja i djelovanja mehanizma za međusobnu saradnju, pružanje podrške, koordinacije aktivnosti i zajedničko djelovanje svih socijalnih partnera koji učestvuju u obrazovnom procesu na lokalnom i regionalnom nivou. Također, stateškom platformom za period 2023–2030, predviđena je i rekonstrukcija zastarjelih školskih objekata.
DRVAR	Formiranje programa obrazovanja za odrasle, rekonstrukcija i opremljenost obrazovnih ustanova, povećanje broja sportskih klubova, povećanje broja kulturno-sportskih manifestacija
GORAŽDE	Izgradnja i opremanje novog objekta PU „Sunce“ u urbanom području kapaciteta novih 40 mjesta, izgradnja novog objekta PU „Sunce“ u Vitkovićima kapaciteta 40 mjesta, opremanje trpezarije sa savremenim namještajem u postojećem objektu JU „Sunce“, podizanje svijesti stanovništva o značaju doživotnog obrazovanja, razvoj kulturne djelatnosti
GRADAČAC	Programi jačanja obrazovnih kapaciteta, programi izgradnje sportsko-rekreativnih objekata i fiskulturnih sala, programi razvoja kulturne i turističke ponude, program podrške mladima, program izgradnje lokalne infrastrukture
KONJIC	Obezbjeđivanje kapaciteta za predškolski odgoj; podizanje kvaliteta obrazovanja, podsticanje razvoja kulture i sporta je jedan od tri glavna pravca razvoja. Traženje drugih izvora finansiranja za opremanje svih škola na području općine, nastavljanje s razvojem ljudskih resursa u oblastima metalne i drvoprerađivač-ke industrije kroz projekte prekvalifikacije i dokvalifikacije
KOTORVAROŠ	Navedene mjere odnose se na obezbjeđivanje izvora finansiranja rekonstrukcije školskih objekata, nabavku opreme, opremanje školskih dvorišta sadržajima za sportske aktivnosti i nabavku opreme za podizanje nivoa bezbjednosti učenika.
LAKTAŠI	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje opreme za izvođenje praktične nastave za deficitarna zanimanja, kao što su diplomirani inženjeri građevine, prerade drveta, arhitekture, tekstilne tehnologije, mašinstva, i grafike, te profesori informatike, hemije, fizike i matematike, te osnaživanje i usavršavanje mentorstva nastavnog kadra.
LIVNO	Potrebno je raditi na aktivnim mjerama zapošljavanja mladih i stvaranja prilika za otvaranje novih radnih mjesta, prije svega kroz privlačenje ulaganja i stimuliranje razvoja poljoprivrede i turizma.
MRKONJIĆ GRAD	Postoje pojedine mjere, prije svega ulaganje u obrazovnu infrastrukturu, te u energetska efikasnost škola na teritoriji općine.

ŠIROKI BRIJEG	Izrada dokumentacije za novi SŠC, opremanje predškolskih ustanova i osnovnih škola didaktičkim materijalom i drugim sredstvima, sufinansiranje prijevoza učenika, stipendiranje učenika i studenata deficitarnih zanimanja, renoviranje škola, uklanjanje arhitektonskih barijera, uređenje pristupa osobama s invaliditetom
TREBINJE	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje praktične nastave u sektorima turizma i ugostiteljstva, elektroenergetskom i sektoru obrade metala, opremanje kabineta za izvođenje praktične nastave u školama, osnaživanje i usavršavanje mentorstva nastavnog kadra.
TUZLA	Podrška naučno-istraživačkoj djelatnosti, unaprjeđenje infrastrukture, modernizacija i informatizacija
VIŠEGRAD	Navedene mjere odnose se na uspostavljanje inkluzivnog pristupa svih učenika, rekonstrukciju školskih objekata, nabavku opreme, opremanje školskih dvorišta sadržajima za sportske aktivnosti i nabavku opreme za podizanje nivoa bezbjednosti učenika, rekonstruiranje sistema centralnog grijanja i izolaciju krovne konstrukcije.
ZENICA	Unaprjeđenje sportskih, rekreativnih centara, te sadržaja institucija kulture, uvođenje novih programa koji su potrebni na tržištu rada – softverski inženjering i menadžment preduzeća, te otklanjanje arhitektonskih barijera
ŽEPČE	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje nastavnog sadržaja, kao i izgradnje i sanaciju obrazovne infrastrukture, te jačanje sistema cjeloživotnog obrazovanja.
ŽIVINICE	Sufinansiranje troškova boravka djece u predškolskim ustanovama od strane donatora, Ministarstva obrazovanja TK ili neke druge institucije, prilagođavanje prilaza u školske ustanove i fiskulturne sale za djecu i osobe s invaliditetom

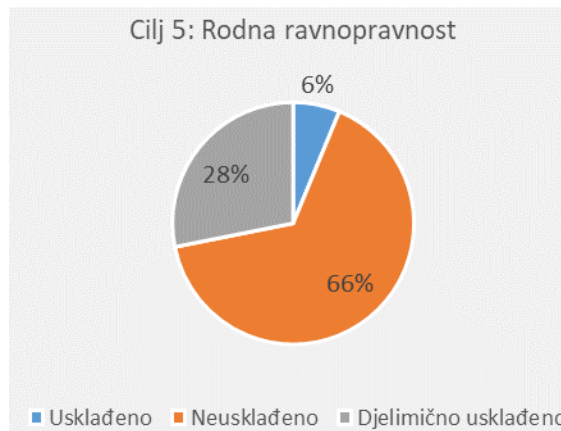

Cilj 5: Rodna ravnopravnost

Cilj 5 održivog razvoja naglašava potrebu za postizanjem ravnopravnosti spolova i osnaživanjem žena i djevojaka. Kroz različite programe edukacije i promocije ravnopravnosti, stvara se okruženje u kojem se žene mogu aktivno uključiti u sve aspekte društvenog i ekonomskog života. Daljnji napredak i implementacija konkretnih mjera doprinijet će većoj usklađenosti s Ciljem 5

održivog razvoja.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, samo dva (6%) imaju usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Rodna ravnopravnost“. Grad Goražde i općina Tešanj prepoznaju važnost postizanja ravnopravnosti spolova i osnaživanja žena. Njihove aktivnosti uključuju širok spektar mjera, uključujući podršku obrazovanju, zapošljavanju, političkoj participaciji i prevenciji nasilja.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
GORAŽDE	Unaprjeđenje kapaciteta koordinacionog tima, provođenje sektorskih analiza, uključenje obrazovnog sektora za promicanje rodne ravnopravnosti, analize stanja zaposlenosti/nezaposlenosti žena, programi zapošljavanja žena, promocija koncepta doživotnog obrazovanja, podrška projektima udruženja koji za cilj imaju podizanje svijesti i senzibiliziranje javnosti o nasilju, traumi i posljedicama na pojedince, porodicu i društvo s ciljem kreiranja adekvatne društvene podrške i prevencije
TEŠANJ	Uskladiti Statut Općine i Poslovnik o radu Općinskog vijeća i ostale akte Općine i mjesnih zajednica sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u dijelu koji se tiče zastupljenosti spolova; prilikom izbora članova u tijelima i postavljanja rukovodilaca u organima obezbijediti zastupljenost najmanje 40% predstavnika manje zastupljenog spola; provesti aktivnosti upoznavanja žena u općini o važnosti političke participacije žena; provesti edukacije političarki i političara i kandidatkinja na izborima o važnosti političke participacije žena; promovirati uspješne žene liderice i jačati žensko liderstvo; provesti kampanje podizanja svijesti u ruralnim i urbanim dijelovima općine o značaju i prednostima biranja žena na izborima; kreirati i objaviti medijske sadržaje s porukama o političkoj participaciji žena; provoditi aktivnosti informiranja o konkursima za zapošljavanje i samozapošljavanje žena; subvencionirati poduzetništvo žena, u skladu s mogućnostima i raspoloživim sredstvima, i informirati ih o mogućnostima subvencioniranja iz drugih izvora; provesti edukacije o pokretanju, vođenju, procedurama i troškovima biznisa, naročito za žene sa sela; izraditi i potpisati Protokol o postupanju u slučajevima nasilja u porodici sa svim subjektima zaštite, uključujući sigurne kuće; uspostaviti multidisciplinarni tim za postupanje u slučajevima nasilja u porodici; provesti programe podizanja svijesti i sprječavanja nasilja nad ženama i djevojčicama; uskladiti Statut Općine Tešanj, Poslovnik o radu Općinskog vijeća Tešanj i Etički kodeks izabranih zvaničnika – vijećnika u Općinskom vijeću Tešanj s principima ravnopravnosti spolova i Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini; redovno sačinjavati informaciju o stanju ravnopravnosti spolova

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih 21 (66%) ima neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Rodna ravnopravnost“. Navedeni gradovi nisu pružili konkretne informacije o planiranim ili poduzetim mjerama za postizanje ravnopravnosti spolova. To ukazuje na neusklađenost s Ciljem 5 održivog razvoja, koji se fokusira na postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica. Da bi se postigao ovaj važan cilj, ovi gradovi bi trebali razmotriti razvoj i implementaciju odgovarajućih inicijativa usmjerenih na unaprjeđenje ravnopravnosti spolova.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Nema navedenih konkretnih mjera.
BIHAĆ	Nema navedenih konkretnih mjera.
BIJELJINA	Nema navedenih konkretnih mjera.
BOSANSKA KRUPA	Nema navedenih konkretnih mjera.
DOBOJ	Nema navedenih konkretnih mjera.
DRVAR	Podsticaj poduzetništvu žena (naročito žena sa sela, žrtava rata/porodičnog nasilja)
FOJNICA	Nema navedenih konkretnih mjera.
GORNJI VAKUF- USKOPLJE	Nema navedenih konkretnih mjera.
GRADAČA C	Razvoj poduzetništva, razvoj poljoprivrede, podsticaji voćarstvu
KAKANJ	Nema navedenih konkretnih mjera.
KONJIC	Nema navedenih konkretnih mjera.
KOTOR VAROŠ	Nema navedenih konkretnih mjera.
LAKTAŠI	Nema navedenih konkretnih mjera.
LIVNO	Nema navedenih konkretnih mjera.
MRKONJIĆ GRAD	Mrkonjić Grad odvaja značajna sredstva za podršku projektima koji se tiču rodne ravnopravnosti – čak 1,25% od ukupnog budžeta.
PRIJEDOR	Programi i podsticaji za uspostavu MSP-ova u oblasti kreativnih industrija i IKT – za sve
STOLAC	Nema navedenih konkretnih mjera.
ŠIROKI BRIJEG	Mjere podsticaja samozapošljavanja za sve
TUZLA	Nema navedenih konkretnih mjera.
VIŠEGRAD	Nema navedenih konkretnih mjera.
ŽIVINICE	Nema navedenih konkretnih mjera.

Ostalih devet gradova/općina (28%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Rodna ravnopravnost“ kroz različite strategije, programe i projekte navedene u pregledu ispod. Navedeni gradovi/općine poduzeli su određene korake ili planirali mjere.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BRČKO	Osnivanje i implementacija programa Sigurne kuće za žrtve nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, obnova vrtića, rodno osjetljivo budžetiranje
CAZIN	Usvojen je <i>Gender</i> akcioni plan za 2020–2024.
DERVENTA	Mjere su definirane kao one mjere koje će simultano osnažiti žene i mogu se definirati kao mjere za ekonomsko osnaživanje žena, mjere za suzbijanje nasilja protiv žena i mjere za jačanje njihovog učešća u odlučivanju.
GRADIŠKA	Navedene mjere su ciljani podsticaji za žensko poduzetništvo, pomoć pri zapošljavanju, programi obuke za pisanje prijava na projekte i grantove, veća prisutnost u medijima, podrška ženskim sportskim društvima, edukacija o spolnim bolestima, reproduktivnom zdravlju, podrška majčinstvu, podrška sigurnim kućama, preventivni zdravstveni pregledi.
POSUŠJE	Lokalnim akcionim planom definirane su podsticajne mjere usmjerene, između ostalog, i na žene poduzetnice i obrtnice.
TREBINJE	Osnivanje Vijeća za žensko poduzetništvo koje radi na kreiranju strategija podrške razvoju ženskog poduzetništva
USORA	Jačanje rodne ravnopravnosti u svim sferama
ZENICA	Program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona, dječiji dnevni centar, uspostavljena služba za bolesti dojke, rodno osjetljiva analiza školskih programa i udžbenika, ekonomsko osnaživanje putem doedukacije, prekvalifikacije i usavršavanja u skladu s potrebama žena i djevojaka u ruralnim i urbanim sredinama
ŽEPČE	Predviđene mjere sveukupno jačaju položaj žena u društvu.

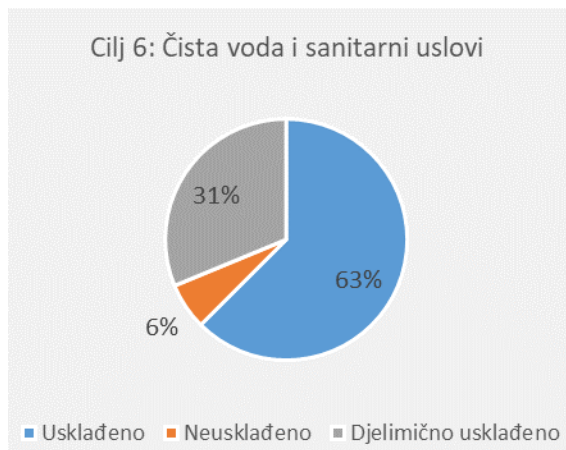
Cilj 6: Čista voda i sanitarije

Cilj 6 održivog razvoja naglašava potrebu za osiguravanjem čiste vode i sanitarnih uslova za sve. Odnosi se na postizanje i osiguravanje dostupnosti pristupa čistoj vodi za sve ljude, kao i unaprjeđenje kvaliteta vode i smanjenje zagađenja. Navedeni gradovi prepoznaju važnost osiguravanja čiste vode i sanitarnih uslova za svoje građane i poduzimaju korake kako bi poboljšali infrastrukturu vodovoda i kanalizacije.

Ove mjere uključuju izgradnju i rekonstrukciju vodovodnih i kanalizacionih mreža, izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, unaprjeđenje kontrole kvaliteta vode i drugih aktivnosti koje doprinose boljoj vodnoj infrastrukturi i sanitarnim uslovima.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih čak 20 (63%) ima usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Čista voda i sanitarije“. Njihove aktivnosti uključuju širok spektar mjera usmjerenih prema poboljšanju vodosnabdijevanja i sanitarija.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Uspostavljanje zona sanitarne zaštite za izvorišta koja snabdijevaju ruralno područje, izgradnja primarnih cjevovoda, izgradnja i rekonstrukcija sekundarne vodovodne mreže, izgradnja novih i proširenje postojećih rezervoara, master plan vodosnabdijevanja ruralnog dijela Banje Luke, izrada investiciono-tehničke dokumentacije za izgradnju kanalizacione mreže, izgradnja kolektora, izgradnja sekundarne kanalizacione mreže, izgradnja centralnog gradskog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i/ili više rejonskih postrojenja
BIHAĆ	Projekat odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda, izgradnja fekalne kanalizacije u naselju Veliki Lug, izgradnja kanalizacione mreže s pratećom komunalnom infrastrukturom za centar grada i dio Trga maršala Tita, izgradnja biljnih prečišćivača otpadnih voda u ruralnim područjima –DECENT, izrada glavnog projekta odvodnje otpadnih voda iz Ib i II vodozaštitne zone izvorišta Klokot, redovna kontrola zdravstvene ispravnosti vode za piće u javnom i lokalnom vodovodnom sistemu, izrada interne laboratorije za analizu i praćenje kvaliteta vode, izrada elaborata zaštite izvorišta vode za piće Ostrovica i Toplica, učešće grada u projektima u partnerstvu s domaćim finansijskim institucijama, EU fondovima, UNDP-ovim programom, Fondom za okoliš, Ministarstvom za građenje, Agencijom za vodno područje rijeke Save, NVO-ima, izrada plana zaštite od poplava, smanjenje fizičkih gubitaka u vodovodnoj mreži, zamjena pumpi na izvorištu Klokot/ostala izvorišta, rekonstrukcija lokalnih vodovoda, izgradnja vodovoda Orašac – Čelije – Štrbački buk, proširenje sistema daljinskog nadzora i upravljanja sistemom vodosnabdijevanja (telemetrija), pojeekat rekonstrukcije i automatizacije pumpne stanice Kostela, izrada projektne dokumentacije za izgradnju postrojenja za prečišćavanje pitke vode, ugradnja/zamjena hidranata i muljnih ispusta na području grada Bihaća, izrada projektne dokumentacije i rekonstrukcija dijelova dotrajalog sistema vodosnabdijevanja, zamjena pumpi za vodu na pumpnim i prepumpnim stanicama, zamjena postojeće mehanizacije, izrada projektne dokumentacije za sisteme za dezinfekciju vode, regeneracija bunara na pumpnoj stanici Gata, rekonstrukcija i automatizacija pumpne stanice Klokot i Toplica, čišćenje kanala za odvodnju oborinskih voda, uspostava i izrada katastra komunalnih uređaja

BIJELJINA	Predviđene mjere odnose se na proširenje i rekonstrukciju vodovodne mreže, kako bi se priključilo 3000 novih korisnika na sistem javnog snabdijevanja.
GORAŽDE	Izrada Studije za otkrivanje gubitaka i Plana sanacije sekundarne vodovodne mreže, nabavka kompletne opreme za komunalno poduzeće za otkrivanje gubitaka u vodovodnim sistemima i implementacija projekta smanjenja gubitaka u mreže, zamjena dotrajalih cijevi i sanacija dotrajalih objekata u vodovodnim sistemima, analiza stanja postojećih septičkih jama i izrada općinskog plana za podršku fizičkim licima za rekonstrukciju septičkih jama, izgradnja kolektora vode
GRADIŠKA	Predviđene mjere su uveliko u toku, proširena je vodovodna mreža za 100 km i kanalizaciona mreža za 50 km, rehabilitirana sva izvorišta uz pomoć stranih donacija i skoro su prepolovljeni gubici na vodovodnoj mreži. U planu je izgradnja vodovodne mreže u Novoj Topoli i Gradišci Jug, izgradnja podzemnog rezervoara i vodovodnog prstena Levita – Kozinci, te nastavak rada na postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda.
KONJIC	Kapacitet prečišćavača otpadnih voda će u narednim fazama biti povećan, kao i pokrivenost naselja kanalizacionom mrežom. Predviđena je izgradnja kanalizacionih sistema u naseljima Bijela, Ovčari, Puhala i Donje Polje, planirana je izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda iz naselja Drecelj, Bijela, Glavičine, Puhala, Donje Polje, Ovčari, Donje Selo i Boračko jezero.
KOTOR VAROŠ	Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju stare vodovodne mreže, izgradnju vodozahvata, izgradnju sistema vodosnabdijevanja grada, uspostavljanje svakodnevne kontrole vode, izradu programa uređenja i zaštite izvorišta Bijelo polje.
LAKTAŠI	Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju kanalizacione mreže, smanjenje gubitaka u mreži, smanjenje troškova održavanja, kao i pružanje boljih usluga potrošačima, zamjenu dotrajalih vodovodnih cijevi, odnosno onih dionica na kojima često dolazi do kvarova. Također, za potrebe priključenja potrošača, neophodno je izgraditi nove vodovodne linije.
LIVNO	Potrebno je izgraditi sekundarnu vodovodnu mrežu u naseljima u kojima još uvijek nije izgrađena, te je potrebno povećati obim pokrivenosti stanovništva kanalizacionom infrastrukturom. Predviđena je izgradnja daljnje kanalizacione mreže u gradu Livnu.
MRKONJIĆ GRAD	Postoje planovi o nabavci i ugradnji prečišćavača za kanalizaciju i otpadne vode.
POSUŠJE	Strateškim razvojnim okvirom definirane su mjere u vezi s ovim ciljem usmjerene na razvoj vodovodnog, kanalizacionog sistema (kroz izgradnju kanalizacione mreže na području općine Posušje, kao i izgradnju prečišćavača otpadne vode) i upravljanje otpadom. Planirana su sredstva iz budžeta općine i drugih izvora.
PRIJEDOR	Rekonstrukcija postojeće vodovodne distributivne mreže, proširenje distributivne mreže u okviru postojećeg vodovodnog sistema, izgradnja distributivne mreže u naseljima vodovodnog podsistema Crno Vrelo, razvoj vodovodnog podsistema Tomašička jezera, dodatna istraživanja i razvoj izvorišta vode (projekti definirani u Studiji izvodljivosti), rekonstrukcija i dogradnja gradskog kanalizacionog sistema, izgradnja tercijarne kanalizacione

	mreže i kućnih priključaka u naselju Tukovi, izgradnja primarne i sekundarne kanalizacione mreže i kućnih priključaka područja Gomjenica, izgradnja primarne i sekundarne kanalizacione mreže i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda naselja Omarska, izgradnja primarne i sekundarne kanalizacione mreže i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda naselja Kozarac
ŠIROKI BRIJEG	Izgradnja kanalizacionog kolektora „A“, izgradnja kanalizacionog kolektora „C“; izgradnja i puštanje u pogon UPOV u Širokom Brijegu, podsticaji izgradnji lokalnih vodovoda u Širokom Brijegu
TEŠANJ	Smanjenje gubitaka i potrošnje vode, dodatne količine vode, proširenje obuhvata u sistemu vodosnabdijevanja (uključujući i male seoske vodovode u zajednički sistem), izrada Studije dugoročnog rješenja vodosnabdijevanja na području općine Tešanj s idejnim rješenjima, izgradnja primarne, sekundarne i tercijarne kanalizacione mreže, izgradnja PPOV (uređaja za prečišćavanje), proširenje obuhvata sistema prikupljanja komunalnog otpada, sanacija deponije Bukva (tretman procjednih voda, otplinjavanje), izrada plana upravljanja otpadom
TREBINJE	Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju kanalizacione mreže, te rekonstrukciju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda.
TUZLA	Izgradnja sistema vodosnabdijevanja naselja Gornja Lipnica, I faza, vodosnabdijevanje naselja Pekmezije, MZ Solina, vodosnabdijevanje naselja Mala Solina, MZ Solina, izgradnja, rekonstrukcija i sanacija vodovodne mreže na području grada Tuzle, obezbjeđivanje novih kapaciteta za dugoročno snabdijevanje vodom grada Tuzle, kanalizacija u Fočanskoj ulici, kanalizaciona mreža u naselju Krojčica, kanalizaciona mreža u naselju Grabovica, izgradnja, rekonstrukcija i sanacija kanalizacione mreže na području grada Tuzle
USORA	Poboljšanje usluga vodosnabdijevanja
VIŠEGRAD	Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju transportnog cjevovoda Dobrun do rezervoara Stražište, unaprjeđenje sistema hloriranja, kontrole zdravstvene ispravnosti vode i zaštite izvorišta, odvajanje fekalne i oborinske kanalizacije, proširenje postojeće kanalizacione mreže, izgrađivanje kolektora i ugrađivanje sistema za prečišćavanje otpadnih voda.
ZENICA	Unaprjeđenje poslovanja Regionalne deponije Mošćanica d.o.o., Zenica, projekat izgradnje vodovoda Plava voda, realizacija projekta izgradnje centralnog postrojenja za obradu otpadnih voda, realizacija projekta Vodosnabdijevanje i odvodnja otpadnih voda BiH II, regulacija riječnih korita vodotoka prve kategorije – izvršeno, regulacija riječnih korita vodotoka druge kategorije – izvršeno, rekonstrukcija i izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže – izvršeno
ŽEPČE	Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju kanalizacione mreže, smanjenje gubitaka u mreži, kao i pružanje boljih usluga potrošačima, zamjenu dotrajalih vodovodnih cijevi. Također, za potrebe priključenja potrošača iz ruralnih dijelova, neophodno je izgraditi nove vodovodne linije.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih dva (6%) imaju neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Čista voda i sanitrije“. Za grad Stolac nisu navedene konkretne mjere ili aktivnosti koje su poduzete ili planirane kako bi se

postigao Cilj 6. Ovaj grad se trenutno ne bavi specifičnim inicijativama za osiguravanje čiste vode i sanitarnih uslova.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BOSANSKA KRUPA	Planom kapitalnih investicija u Bosanskoj Krupi je od 2020. do 2024. godine obuhvaćeno 36 projekata vrijednih oko 40 miliona KM, od čega se njih 43 % odnosi na kanalizaciju, vodovod i upravljanje otpadom.
STOLAC	Nema navedenih konkretnih mjera.

Ostalih analiziranih 10 gradova/općina (31%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Čista voda i sanitarije“ kroz različite strategije, programe i projekte, što govori da su gradovi poduzeli određene mjere i aktivnosti, ali nisu potpuno usklađeni s ciljem osiguravanja čiste vode i sanitarnih uslova. Iako su neki gradovi poduzeli značajne korake kako bi se poboljšali vodosnabdijevanje i sanitacijski uslovi, drugi su još uvijek suočeni s izazovima i potrebama za daljnjim razvojem infrastrukture, što naglašava važnost strateškog planiranja, investicija i provođenja mjera koje će omogućiti održiv razvoj infrastrukture vodosnabdijevanja i sanitacije, doprinoseći tako boljem životnom standardu i zaštiti okoliša u tim gradovima.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BRČKO	Koncept vodosnabdijevanja Brčko distrikta BiH, koncept kanaliziranja i prečišćavanja otpadnih voda Brčko distrikta BiH, izgradnja kolektora duž desne obale rijeke Brke, lijeve obale rijeke Brke, te desne obale rijeke Save i PPOV, izgradnja objekata prve faze GTC Plazulje – Potočari (cjevovod, PS Potočari, rezervoar Potočari i spojevi na postojeću vodovodnu mrežu), rekonstrukcija kanalizacione mreže, rekonstrukcija vodovodne mreže, podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva i povećanje energetske efikasnosti objekata, utopljavanje javnih ustanova
CAZIN	Rekonstrukcija vodovodnog sistema Pećigrad, uspostava DMA mjernih zona, te implementacija GIS-a vodovodnog i kanalizacionog sistema, projekat DECENT – izgradnja biljnog prečišćivača i sanitarnog kolektora, čišćenje vodotoka
DERVENTA	Predviđene mjere odnose se na proširenje i rekonstrukciju vodovodne mreže, kako bi se obezbijedilo priključivanje novih korisnika na sistem javnog snabdijevanja.
DOBOJ	Predviđene mjere odnose se na kreiranje i provođenje strategije za rekonstrukciju vodovodne i kanalizacione mreže, te uspostavljanje sistema zaštite voda od otpada, rekonstrukciju pumpne stanice za otpadne i oborinske vode grada Doboja.
DRVAR	Rekonstrukcija vodovodne mreže i proširenje kanalizacione mreže
FOJNICA	Daljnji rad na proširenju kanalizacione mreže i snabdijevanja vodom je pod kontrolom javnog komunalnog poduzeća.
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Izrada projektne dokumentacije prečišćivača otpadnih voda, izrada projektne zadatka za elaborat izgradnje Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada

GRADAČAC	Programi unaprjeđenja vodosnabdijevanja, programi sistema adekvatnog prikupljanja i adekvatnog zbrinjavanja komunalnog otpada, programi unaprjeđenja sistema odvodnje, prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda
KAKANJ	Postoji strateška opredjeljenost, ali bez jasnih i konkretnih strateških pravaca djelovanja. Navodi se da investicije u proširenje ovih usluga kontinuirano rastu.
ŽIVINICE	U periodu do 2025. godine izgraditi ili obnoviti 180 kilometara vodovodne mreže

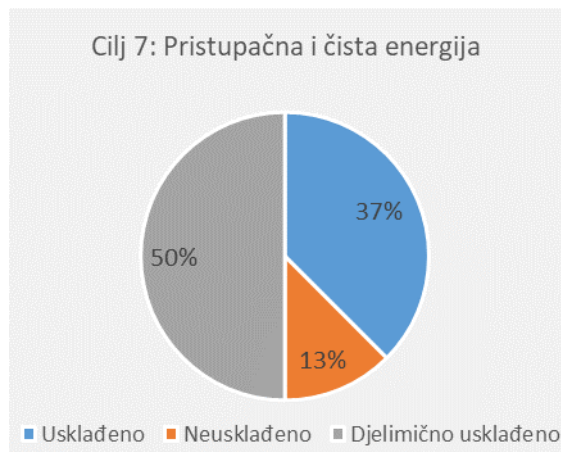
Cilj 7: Pristupačna i čista energija

Cilj 7 održivog razvoja ima za cilj promovirati energetska održivost, poboljšati energetska efikasnost, povećati udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj proizvodnji energije, osigurati pristup energiji za sve ljude i smanjiti negativan uticaj energetske aktivnosti na okoliš. On igra ključnu ulogu u postizanju održivosti i smanjenju negativnih uticaja energetske aktivnosti na okoliš, uključujući smanjenje klimatskih promjena i zagađenja zraka, te promicanje pristupa energiji kao osnovnom elementu poboljšanja kvaliteta

života.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih čak 12 (37%) ima usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Pristupačna i čista energija“. Navedeni gradovi poduzimaju različite mjere kako bi promovirali održive energetske prakse i osigurali pristup čistoj energiji, što je ključno za održivi razvoj i smanjenje uticaja na okoliš. Dodatno, edukacija i svjesnost građana o energetskej efikasnosti i obnovljivim izvorima energije igraju ključnu ulogu u uspješnom provođenju ovih mjera.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIJELJINA	Smanjivanje elektroenergetskih gubitaka, povećanje broja potrošača električne energije, te priključivanje više korisnika na sistem centralnog grijanja, sistem javnog snabdijevanja i gasovod
DOBOJ	Mjere se odnose na zamjenu 4.000 postojećih rasvjetnih tijela (sijalica) s manje efikasnim izvorima svjetla i predspojnim uređajima, s rasvjetnim tijelima (sijalicama) s visokoefikasnim LED izvorima svjetla i elektronskim upravljačkim sklopovima.
DRVAR	Izgradnja solarne elektrane, uvođenje rasvete na solarni pogon
GORAŽDE	Poboljšanje EE u 8 javnih objekata, EE javna ravjeta, te edukacija i promocija EE

GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Podrška uvođenju solarne energije, te jačanje svijesti građana o prednostima i neškodljivosti iskorištavanja obnovljivih izvora energije
KAKANJ	Proširenje daljinskog grijanja, podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva i povećanje energetske efikasnosti objekata
LIVNO	Predviđene mjere odnose se na poboljšanje energetske efikasnosti na području općine shodno SEAP-u, izgradnju solarnih parkova, te mjera energetske efikasnosti u sektoru zgradarstva (termoizolacija), transporta i javne rasvjete. Edukacije za poboljšanje energetske efikasnosti
STOLAC	Prema Strategiji razvoja općine Stolac 2015–2025. godine, još 96 investitora je u fazi dobijanja potrebnih odobrenja za izgradnju fotonaponskih elektrana. Pokrivenost elektroenergetskom mrežom je dobra, čak i u ruralnim dijelovima općine Stolac.
TEŠANJ	Pored ostalog, realizacija prve faze rekonstrukcije centralnog sistema daljinskog grijanja uz mogućnost primjene obnovljivih izvora energije, projekti utopljanja, izgradnja vjetrenjača, te kontinuirana edukacija relevantnih uposlenika Općine i pripadajućih javnih poduzeća o zakonskim obavezama u oblasti sistemskog upravljanja energijom
TREBINJE	Dovođenje održivog energetskeg akcionog plana grada Trebinja; podsticanje građana i potencijalnih investitora na građenje energetske efikasnosti objekata; podsticanje građana na veće korištenje energije sunca i geotermalne energije; stvaranje podsticajnih uslova za investitore u oblasti primjene energije sunca, vjetra i hidroenergije
USORA	Prelazak javne rasvjete na solarno napajanje, te zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete s LED sijalicama
ŽEPČE	Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju elektroenergetske mreže, te smanjenje troškova javne rasvjete.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih četiri (13%) imaju neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Pristupačna i čista energija“. Za gradove Konjic i Posušje nisu navedene konkretne mjere ili aktivnosti koje su poduzete ili planirane kako bi se postigao Cilj 7. Ostali gradovi naveli su opredijeljenost, ali bez detaljno definiranih mjera.

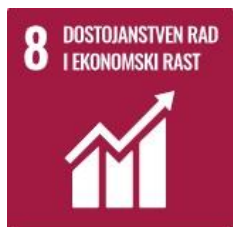
Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
CAZIN	Podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva i povećanje energetske efikasnosti objekata
KONJIC	Nema naznake odustajanja od plana.
POSUŠJE	Nisu definirane konkretne mjere.
ZENICA	Projekti i programi poboljšanja energetske efikasnosti u gradu za 20%, zatim izrada SEAP-a, poboljšanje EE u JI, edukacija

Ostalih analiziranih 16 gradova/općina (50%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Pristupačna i čista energija“ kroz različite strategije, programe i projekte, što govori da su gradovi poduzeli određene mjere i aktivnosti, ali

nisu potpuno usklađeni s navedenim ciljem. Iz ovih navedenih mjera i planova, vidljivo je da se navedeni gradovi djelimično usklađuju s Ciljem 7 održivog razvoja, ali postoje i daljnji koraci koje bi trebali poduzeti kako bi potpuno postigli usklađenost u pristupu čistoj i pristupačnoj energiji za svoje zajednice.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva i povećanje energetske efikasnosti objekata
BIHAĆ	Podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva i povećanje energetske efikasnosti objekata; elektrifikacija sela Trubar i Vaganj
BOSANSKA KRUPA	Cilj Akcionog plana je smanjiti emisije CO ₂ za najmanje 40% do 2030. godine kroz efikasniju upotrebu energije i veću upotrebu obnovljivih izvora energije, ali nema konkretnih planova u smjeru razvoja vlastitih izvora obnovljive energije.
BRČKO	Podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva i povećanje energetske efikasnosti objekata
DERVENTA	Mjere se odnose na sanaciju i rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih elektroenergetskih objekata, izgradnju optičkih telekomunikacionih vodova s ciljem povećanja efikasnosti daljinskog upravljanja elektroenergetskim objektima, ali i kontinuirano ulaganje u elektrifikaciju povratničkih naselja.
FOJNICA	Navedene mjere odnose se kreiranje solarnog parka i rada na olakšavanju procedura pristupu potrebnim dozvolama.
GRADAČAC	Programi izrade i usvajanja planske dokumentacije s katalogom projekata za monitoring okoliša i programi smanjenja emisija štetnih gasova, te izrada plana EE.
GRADIŠKA	Između ostalih, rekonstrukcija javne rasvjete i utopljavanje zgrada, izgradnja solarne elektrane na izvorištu Žeravica, ugradnja 800 solarnih panela do 2030. godine, te izgradnja minihidroelektrane u Jablanici i utopljavanje Gimnazije, Doma kulture i drugih javnih institucija
KOTOR VAROŠ	Navedene mjere odnose se na rekonstrukciju dotrajalih stubova, unaprjeđenje održavanja sistema srednjenaponske i niskonaponske mreže.
LAKTAŠI	Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju elektroenergetske mreže.
MRKONJIĆ GRAD	U 2022. godini pokrenut je proces izrade Akcionog plana za održivu energiju i klimu (SECAP).
PRIJEDOR	SEAP akcioni plan – poboljšati elektroenergetsku strukturu, smanjiti energetske potrošnje, uvesti ekonomski i ekološki prihvatljiv sistem rasvjete, razviti i unaprijediti putnu infrastrukturu; projekti obnove fasade JI, projekti instaliranja solarnih panela na JI, promocija energetske efikasnosti
ŠIROKI BRIJEG	Projekti i programi unaprjeđenja javnih objekata i javne rasvjete
TUZLA	Programi i projekti u oblasti unaprjeđenja energetike
VIŠEGRAD	Navedene mjere, pored ostalog, odnose se na rekonstrukciju dotrajalih stubova, raskresivanje dijelova trase, te unaprjeđenje održavanja sistema srednjenaponske i niskonaponske mreže.

ŽIVINICE	Pilot-projekti usmjereni su na povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i inovativnih tehnologija, integraciju elektroenergetskog sistema s drugim sektorima, kao što su grijanje i lokalni vodovodni sistemi da bi se stanovništvo sačuvalo od „energetskog siromaštva“.
----------	---

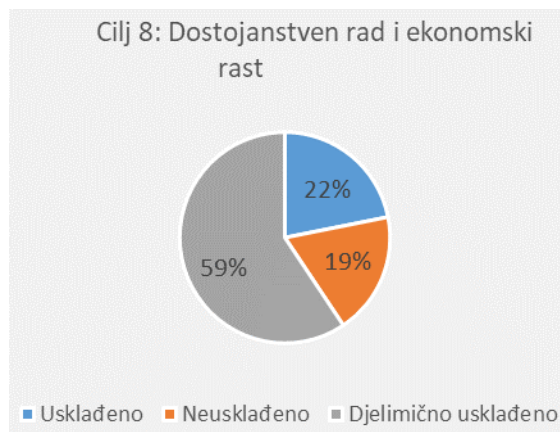

Cilj 8. Dostojanstven rad i ekonomski rast

Cilj 8 održivog razvoja ima za cilj promicati održivi ekonomski rast, punu i produktivnu zaposlenost, dostojanstven rad za sve i radne uslove koji podržavaju dobrobit ljudi. Ovaj cilj naglašava važnost ekonomske stabilnosti, pravednih plata, jednakih prilika za zapošljavanje, obuka za sticanje vještina i zaštite prava radnika.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih 7 (22%) ima usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Dostojanstven rad i ekonomski rast“.

Njihove aktivnosti uključuju širok spektar mjera usmjerenih prema poboljšanju poslovnog okruženja, razvoja poslovnih zona i mnogih drugih vidova podrške koji promoviraju ideju da ekonomski rast treba koristiti svima u društvu, a ne samo odabranim grupama ili korporacijama.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIJELJINA	Navedene mjere odnose se na povećanje broja novoosnovanih malih i srednjih poduzeća i poduzetničkih radnji, mjere podsticaja za osnivanje novih MSP-ova, ali i razvoj postojećih, mjere podsticaja za razvoj poduzetništva, program samozapošljavanja mladih i izgradnju kapaciteta za saradnju s dijasporom.
GORAŽDE	Jačanje privrede općenito, jačanje poljoprivrede, subvencije za navedeno, deminiranje ruralnih područja, te jačanje industrije s potencijalom za veći razvoj
GRADIŠKA	Između ostalih, navedene mjere odnose se na stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje, s fokusom na mlade (povećanje broja zaposlenih u prvoj godini nakon srednje škole za 20%), ulaganje u različite vidove infrastrukture, kao bolje korištenje raspoloživih resursa i investicionih potencijala u oblastima prerađivačke industrije (otvaranje poslovnih zona i slobodnih zona), smanjenje birokratskih procedura, objedinjen sistem naplate komunalnih usluga, ubrzane procedure, obezbijeđena infrastruktura u smislu priključaka na struju, vodu, kanalizaciju i internet, inovacije u poljoprivredi.
KAKANJ	Stipendiranjem učenika deficitarnih zanimanja Općina indirektno usaglašava potrebe privrede i ponudu radne snage putem zanimanja za koja se mladi školuju; intenziviranje programa podsticaja za zapošljavanje i samozapošljavanje mladih; podsticaji poljoprivredi i ruralnom razvoju

LAKTAŠI	Navedene mjere odnose se na lokalne podsticaje za stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta, podsticaje za zapošljavanje, stimuliranje i razvoj programa za posebne vidove poduzetništva, uspostavljanje modela subvencioniranja poslodavaca za vrijeme probnog rada radnika.
POSUŠJE	Općina Posušje je izradom lokalnog akcionog plana zapošljavanja postavila okvir s ciljevima i prioritetima, programima i mjerama usmjerenim na povećanje zaposlenosti. Planom je obuhvaćen širok spektar mjera, kao što su program obuke, prekvalifikacije nezaposlenih osoba, dodjele podsticajnih sredstava, subvencija za zapošljavanje i samozapošljavanje, oslobađanja od plaćanja općinske takse za registraciju obrta i dr.
TEŠANJ	Pored ostalog, mjere s fokusom na razvoj poduzetništva i otvaranja poslovnih zona i tehnoloških centara, dopune obrazovnom sistemu kroz dodatne edukacije, podrška razvoju <i>start-upova</i> s posebnim akcentom na razvoj kapaciteta mladih za poduzetništvo, podrška razvoju poljoprivrede, stvaranje sigurnog okruženja za investicije

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih 6 (19%) ima neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Dostojanstven rad i ekonomski rast“. Navedeni gradovi nisu pružili konkretne informacije o planiranim ili poduzetim mjerama za postizanje konkretnog ekonomskog rasta. To ukazuje na neusklađenost s Ciljem 8 održivog razvoja, koji naglašava važnost ravnoteže između ekonomskog prosperiteta i dobrobiti radne snage, što predstavlja ključnu ulogu u izgradnji održivog i inkluzivnog društva.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Učešće grada s Fondacijom „Mozaik“ u finansiranju fonda Omladinske banke
BOSANSKA KRUPA	Nisu navedene konkretne mjere.
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Utopljanje sportske dvorane, popularizacija sporta i podizanje sportske kulture među mladima, razvoj infrastrukture sportskih objekata, adaptacija Doma kulture, uspostava muzeja, organiziranje kulturnih manifestacija
ŠIROKI BRIJEG	Programi podrške razvoju MSP-ova, programi i projekti poboljšanja turističke ponude, ruralnog turizma, korištenja prirodnih i kulturnih kapaciteta
USORA	Nisu navedene konkretne mjere.
ZENICA	Projekti i programi podsticaja

Ostalih analiziranih 19 gradova/općina (59%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Dostojanstven rad i ekonomski rast“ kroz različite strategije, programe i projekte, što govori da su gradovi poduzeli određene mjere i aktivnosti, ali nisu potpuno usklađeni s ciljem osiguravanja ostvarenja ovog cilja. Komparativni izvještaj ukazuje na različite nivoe provođenja mjera i aktivnosti usmjerenih na ekonomski razvoj i prosperitet u ovim gradovima/općinama.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Kreiranje i korištenje baze podataka za analitičko praćenje i planiranje razvoja Grada (2018–2022), održavanje standarda povoljnog poslovnog okruženja

	(2018–2022), unaprjeđenje Programa podrške za investitore (2018–2022), te razvoj i primjena <i>after-care</i> programa za investitore
BRČKO	Podrška poslovnim <i>start-up</i> projektima i samozapošljavanju mladih, razvoj poduzetništva i malih i srednjih poduzeća, razvoj poljoprivrede i ruralnih područja
CAZIN	Učešće grada s Fondacijom „Mozaik“ u finansiranju fonda Omladinske banke i finansiranje NVO-programa za mlade
DERVENTA	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje poslovnog okruženja, privlačenje investicija i usklađivanje ponude radne snage s tržištem rada, jačanje konkurentnosti MSP-ova, promociju poduzetništva i podršku inovativnim aktivnostima.
DOBOJ	Navedene mjere odnose se na unaprjeđenje srednjoškolskog i visokog obrazovanja, poslovnog okruženja, privlačenje investicija i usklađivanje ponude radne snage s tržištem rada.
DRVAR	Podsticaj samozapošljavanju marginaliziranih grupa i proizvođačima zdrave hrane
FOJNICA	Mjere i aktivnosti za daljnji razvoj komunikacione povezanosti s okolnim mjestima i putevima su poduzete, iako su potrebne daljnje investicije i budžetska sredstva.
GRADAČAC	Razvoj poduzetničke infrastrukture, biznis sektora, biznis centra i biznis vijeća, unaprjeđenje kvaliteta života, te subvencije za povećanje proizvodnje, programi jačanja obrazovanja, usmjerenost na predškolski odgoj i obrazovanje, kao i povećanje socijalne zaštite, te programi jačanja mladih i zadržavanja u lokalnoj zajednici i razvoj kulturnih i turističkih kapaciteta
KONJIC	Općina Konjic želi upravu učiniti konkurentnijom, a postojeće kapacitete pretvoriti u instrumente podrške razvoju privrede; podrška izvozno orijentiranim poduzećima metalske i drvoprerađivačke industrije.
KOTOR VAROŠ	Navedene mjere odnose se na stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje, s fokusom na mlade, ulaganje u različite vidove infrastrukture, kao bolje korištenje raspoloživih resursa i investicionih potencijala u oblastima prerađivačke industrije i poljoprivrede.
LIVNO	Razvoj konkurentnosti zajednice predviđa se ispunjavanjem kriterija predviđenih certifikacijom općina za povoljno poslovno okruženje, te razvijanjem dodatnih turističkih sadržaja i uređenjem turističke infrastrukture.
MRKONJIĆ GRAD	Više mjera Strategije razvoja tiče se domena zapošljavanja, posebno samozapošljavanja. Mjere za podsticanje ekonomskog rasta predstavljaju također važan fokus strategije. Fokus je na MSP-ove i poljoprivredu.
PRIJEDOR	Projekti unaprjeđenja konkurentnosti, podrške poduzetništvu i otvaranja novih radnih mjesta, te unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje
STOLAC	Podsticanje voćarstva, vinogradarstva, povrtlarstva, udruživanja u zadruge, pčelarstva, aromatičnog i ljekovitog bilja, sanacija vodonatopnog kanala, proširivanje sistema za navodnjavanje, davanje poljoprivrednog zemljišta u zakup, brendiranje stolačke janjetine, podsticanje razvoja stočarstva
TREBINJE	Navedene mjere odnose se na osnivanje Poslovnog inkubatora Grada Trebinja u cilju inkubiranja novih malih i srednjih poduzeća, izgradnju i sanaciju primarnih infrastrukturnih objekata koji su u funkciji privrednog razvoja i

	zapošljavanja, te izgradnju novih ili proširenje postojećih privrednih kapaciteta i stimulativnog kreditiranja.
TUZLA	Programi podrške razvoju MSP-ova, programi i projekti poboljšanja turističke ponude, ruralnog turizma, korištenja prirodnih i kulturnih kapaciteta
VIŠEGRAD	Navedene mjere odnose se na stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje, s fokusom na mlade, ulaganje u različite vidove infrastrukture, kao bolje korištenje raspoloživih resursa i investicionih potencijala u oblastima turizma, prerađivačke industrije i poljoprivrede.
ŽEPČE	Navedene mjere odnose se na kreiranje novih programa prekvalifikacije s ciljem jačanja konkurentnosti radne snage i većeg zapošljavanja, prvenstveno žena i mladih.
ŽIVINICE	Programi podrške novim i postojećim poduzetnicima, otvaranje miniposlovnog inkubatora za <i>start-up</i> biznise i Centra za biznis

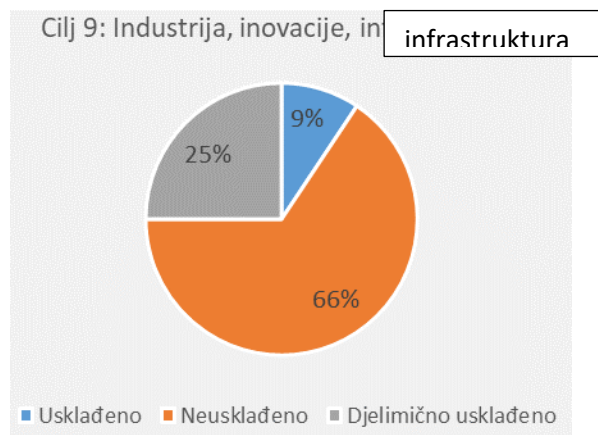
Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura

napredak.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih samo 3 (9%) imaju usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Industrija, inovacije i infrastruktura“.

Unatoč tome što nisu svi gradovi naveli konkretne mjere, ovi gradovi pokazuju spremnost da ulože napore kako bi poboljšali svoju industriju, potaknuli inovacije i unaprijedili infrastrukturu kako bi podržali održivi razvoj u svojim zajednicama.

Cilj 9 ima za cilj stvaranje temelja za unaprjeđenje infrastrukture, podsticanje razvoja održive industrije i promicanje inovacija. Također se odnosi na promicanje inovacija koje će omogućiti rješavanje globalnih izazova, poput klimatskih promjena i ograničenih resursa. Kroz ovaj cilj želi se stvoriti bolja budućnost za sve ljude, podstičući održivu upotrebu resursa i ekonomski

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Nisu navedene konkretne mjere.
GRADIŠKA	Između ostalih, otvaranje novog mosta na Savi, rad na uspostavljanju plovnosti rijeke Save, modernizacija keja i razmatranje uspostave željezničkog saobraćaja, uspostavljanje slobodne poslovne zone Liman
ŽEPČE	Navedene mjere odnose se na jačanje poslovnih zona, kao na radove na elektrifikaciji i saobraćajnoj infrastrukturi, te proširenje postojeće industrijske

	zone Polja, kao i na nabavku opreme naprednih tehnologija, te naprednu nastavu iz informatike i naprednih tehnologija.
--	--

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih čak 21 (66%) ima neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Industrija, inovacije i infrastruktura“. Navedeni gradovi nisu pružili konkretne informacije o planiranim ili poduzetim mjerama za postizanje ovog cilja. To ukazuje na potpunu neusklađenost s Ciljem 9 održivog razvoja.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Nisu navedene konkretne mjere.
BIHAĆ	Nisu navedene konkretne mjere.
BIJELJINA	Nisu navedene konkretne mjere.
BOSANSKA KRUPA	Nisu navedene konkretne mjere.
BRČKO	Nisu navedene konkretne mjere.
CAZIN	Nisu navedene konkretne mjere.
DERVENTA	Nisu navedene konkretne mjere.
DOBOJ	Nisu navedene konkretne mjere.
FOJNICA	Nisu navedene konkretne mjere.
KAKANJ	Nisu navedene konkretne mjere.
KONJIC	Nisu navedene konkretne mjere.
KOTOR VAROŠ	Nisu navedene konkretne mjere.
LAKTAŠI	Nisu navedene konkretne mjere.
PRIJEDOR	Nisu navedene konkretne mjere.
STOLAC	Nisu navedene konkretne mjere.
ŠIROKI BRIJEG	Nisu navedene konkretne mjere.
TREBINJE	Nisu navedene konkretne mjere.
TUZLA	Nisu navedene konkretne mjere.
USORA	Nisu navedene konkretne mjere.
VIŠEGRAD	Nisu navedene konkretne mjere.
ZENICA	Nisu navedene konkretne mjere.

Ostalih analiziranih 8 gradova/općina (25%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Industrija, inovacije i infrastruktura“ kroz različite strategije, programe i projekte, što govori da su gradovi poduzeli određene mjere i aktivnosti, ali nisu potpuno usklađeni s ciljem osiguravanja ostvarenja ovog cilja. Djelimična usklađenost znači da su gradovi poduzeli određene korake i mjere prema ovom cilju, ali postoje i područja koja zahtijevaju daljnje napore kako bi se potpuno postigla usklađenost.

Svi navedeni gradovi prepoznali su važnost razvoja industrije, infrastrukture i inovacija kako bi ostvarili održivi ekonomski rast i doprinijeli razvoju svojih zajednica. Ipak, kako bi se postigla potpuna usklađenost s Ciljem 9, trebat će dodatni naponi i investicije. Nastavak podrške malim i

srednjim poduzećima, podsticanje inovacija, te ulaganje u infrastrukturu bit će ključni koraci u postizanju potpune usklađenosti.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
DRVAR	Podsticaj MSP-ovima, rekonstrukcija industrijske/poslovne zone, osnivanje turističke agencije, širenje turističkih smještajnih kapaciteta
GORAŽDE	Izgrađeni su kapaciteti jedinica lokalne samouprave za bavljenje lokalnim ekonomskim razvojem, unaprjeđenje sistema usluga za privatni sektor i investitore i javno-privatnog partnerskog dijaloga, jačanje privrednih sektora s potencijalom za razvoj, te podrška postojećim i novim MSP-ovima. Također, obezbijeđena je infrastruktura za razvoj privrede, unaprjeđenje primarne poljoprivredne proizvodnje, kao i razvoj kapaciteta za razvoj kulturno-turističke ponude – infrastrukturno i sadržajno.
LIVNO	Potrebno je raditi na digitalnoj transformaciji javne uprave i razvoju komunikacije, odnosno strateškog komuniciranja s građanima i zainteresiranim stranama. Potrebno je pokrenuti aktivnosti na razvoju poljoprivrede i prehrambene industrije, te podsticati i stimulirati uvođenje novih tehnologa, te raditi na jačanju kratkih lanaca vrijednosti.
MRKONJIĆ GRAD	Formirano je više privrednih i industrijskih zona s osnovnom infrastrukturom.
POSUŠJE	Među ostalim, strateški razvojni okvir poklanja pažnju razvoju proizvodnog i izvozno orijentiranog poduzetništva, te formiranju i podršci razvoju novih poslovnih subjekata s posebnim akcentom na podsticanje mladih i <i>start-up</i> poduzeća, kao i privlačenju poslovne dijaspore. Planirane su mjere koje se odnose na promociju ulaganja u općinu Posušje i druge mjere od značaja za razvoj poduzetništva.
TEŠANJ	Fokus je na razvoj poduzetništva, poboljšanje putne infrastrukture, razvoj <i>start-upova</i> , razvoj povoljnog okruženja za investicije, razvoj poljoprivrede, tehnološki centar, poslovne zone, podršku poduzetništvu mladih, obuku mladih za planiranje i upravljanje projektima, prekvalifikaciju i dodatnu obuku za mlade (program prekvalifikacije).
ŽIVINICE	Poboljšanje poduzetničkog ambijenta smanjenjem administrativnih taksi, programi mjera podrške privredi Živinica za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica izazvanih pandemijom virusa COVID-19, programi subvencioniranja poljoprivrednika i <i>start-up</i> privrednika.

Cilj 10: Smanjenje nejednakosti

Cilj 10 odnosi se na „Smanjenje nejednakosti unutar i između zemalja“. Ovaj cilj postavlja ambiciozne ciljeve za borbu protiv nejednakosti u svim njenim oblicima, uključujući ekonomske, socijalne i političke aspekte. On se fokusira i na smanjenje nejednakosti unutar zemlje, kako bi se omogućio ravnomjerniji ekonomski i socijalni razvoj za sve građane.

Ovi gradovi prepoznali su važnost smanjenja nejednakosti i poduzeli mjere kako bi poboljšali životne uslove i pristup resursima za različite ranjive grupe. Rad na pristupu stambenim rješenjima, zapošljavanju, socijalnoj sigurnosti i zdravstvenoj zaštiti, te razvoju infrastrukture doprinose smanjenju nejednakosti unutar tih zajednica. Ipak, daljnji naponi i investicije će biti potrebni kako bi se postigla potpuna usklađenost s Ciljem 10 održivog razvoja.

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIJELJINA	Trajno rješavanje stambenih problema 8 romskih porodica, 30 porodica koje se nalaze u individualnom alternativnom smještaju, 17 socijalno ugroženih porodica-korisnika alternativnog smještaja, kao i organiziranje razvojnog savjetovaništa za preko 900 djece sa smetnjama u razvoju
GORAŽDE	Između ostalih, projekti za razvoj poduzetništva, samozapošljavanje, dokvalifikacije i prekvalifikacije, osnaživanje i unaprjeđenje nivoa socijalne sigurnosti i zdravstvene zaštite građana, te pomoći u novcu, naturi i dr. oblicima materijalne podrške za lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe
KAKANJ	Za bolju i kvalitetniju povezanost ruralnih područja s gradom nužna su ulaganja u mrežu puteva. Politikom ruralnog razvoja zaustavit će se proces deruralizacije. Očekuje se početak izgradnje stambenih objekata u romskom naselju Varda od 2021–2023. godine.
TREBINJE	Mjere se odnose na formiranje radnog tijela za socijalnu zaštitu, uspostavljanje preciznih i ažurnih evidencija i sistema koordinacije, unaprjeđenje pristupa objektima i prilagođavanje saobraćajnice osobama koje imaju probleme u kretanju.
LIVNO	Mjere smanjenja nejednakosti uključuju unaprjeđenje i razvoj socijalnih usluga – Projekat 1: Adaptacija prostorija Centra za socijalni rad Livno; Projekat 2: Akcioni plan u oblasti invalidnosti 2014–2023 Kantona 10; Projekat 3: Centar za stabilnu porodicu; Projekat 4: Unaprjeđenje udomiteljske skrbi za djecu; Projekat 5: Izgradnja kompleksa – doma za starije osobe i prihvatnog centra za žene i djecu žrtve nasilja; Projekat 6: Stanovima do sigurne kuće; Projekat 7: <i>Gender</i> akcioni plan.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Nisu navedene konkretne mjere.
BOSANSKA KRUPA	Nisu navedene konkretne mjere.
CAZIN	Parcijalno sufinansiranje rada NVO-sektora
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Pored ostalog, jačanje saradnje s međunarodnim i domaćim institucijama i organizacijama koje se bave jačanjem društvene povezanosti

KONJIC	Nema predviđenih mjera za zaustavljanje društvenog raslojavanja na ekonomskoj i političkoj osnovi.
STOLAC	Nema spomena segregacije u obrazovanju, te ekonomskog i političkog raslojavanja.
ŠIROKI BRIJEG	Nije prepoznato u strategijama.
TEŠANJ	Socijalno uključivanje i podrška socijalno osjetljivim osoba koje ne mogu pristupiti tržištu rada (fokus je na jednokratnu pomoć), briga o nemoćnim osobama i rehabilitacija starih i iznemoglih lica
TUZLA	Programi i projekti unaprjeđenja pružanja socijalne i zdravstvene zaštite, te modernizacija vrtića
POSUŠJE	Nisu definirane posebne mjere za smanjenje nejednakosti.
MRKONJIĆ GRAD	Nema mjera.
DRVAR	Nema mjera.
ŽIVINICE	Ne postoje predviđene mjere.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Izgradnja stambenog objekta za Rome, stipendiranje učenika i studenata, sufinansiranje dijela troškova komunalnih usluga vodosnabdijevanja socijalno ugroženih građana, sufinansiranje rada NVO- sektora
BRČKO	Poboljšanje sistema socijalne uključenosti prema potrebama
DERVENTA	Navedene mjere odnose se na trajno rješavanje stambenih problema ugroženih grupa, razvijanje strategija i povoljnih uslova za privlačenje stranih investitora koji će zapošljavati veći broj ljudi, ali i pokretati inicijative, ohrabrivati mlade i pružiti im neophodnu mentorsku i materijalnu podršku u pokretanju poduzetništva, kako bi se spriječio veliki odliv školovanog kadra iz ove lokalne zajednice u druge gradove u regionu ili inostranstvo.
GRADAČAC	Programi koji su fokusirani na mlade, stambeno zbrinjavanje romskih porodica, obnova stambenih jedinica kolektivnog centra „Duren“, stambeno zbrinjavanje socijalno ugroženih kategorija, fokus na socijalnoj pomoći
KOTOR VAROŠ	Mjere odnose se na obezbjeđivanje podizanja nivoa plata zaposlenih, kao i stvaranju boljih uslova rada u poduzećima kako bi se smanjio odlazak stručne radne snage u inostranstvo.
LAKTAŠI	Mjere se odnose na unaprjeđenje saradnje s dijasporom i privlačenje investicija za smanjenje broja nezaposlenih iz socijalno ugroženih kategorija, aktiviranja novih poslovnih zona i stvaranje prilika za razvoj ženskog poduzetništva.
PRIJEDOR	Projekti za razvoj poduzetništva, samozapošljavanje, zapošljavanje
USORA	Za ove aktivnosti nisu planirana sredstva ni potencijalni izvori sredstava do 2024. godine.
VIŠEGRAD	Mjere se odnose na obezbjeđivanje snažnije finansijske podrške za efikasnije pružanje mjera socijalne zaštite, te obezbjeđivanje uslovnog prostora, opreme i kadrovska pojačanja.

ZENICA	Programi uklanjanja arhitektonskih barijera, te programi i podsticaji za osnivanje MSP-ova
ŽEPČE	Mjere se odnose na podršku prvenstveno socijalno ugroženim porodicama i licima treće starosne dobi, kao i unaprjeđenje saradnje s dijasporom i privlačenje investicija za smanjenje broja nezaposlenih iz socijalnougroženih kategorija i stvaranje prilika za razvoj ženskog poduzetništva.
DOBOJ	Mjere se, između ostalog, odnose na uspostavljanje sistema podrške za obrazovanje i zapošljavanje teško zapošljivih lica, modernizaciju poljoprivredne proizvodnje i uvođenje novih tehnologija, mapiranje i olakšano obezbjeđivanje perspektivnih lokacija za različite poslovne infrastrukture.
FOJNICA	Daljnje mjere i aktivnosti nisu poznate u momentu izrade ovog izvještaja.
GRADIŠKA	Između ostalih, subvencioniranje tek svršenih srednjoškolaca u potražnji za poslom, subvencioniranje zdravstvenog osiguranja za penzionere, također se radi na uspostavi programa doškolvavanja kako bi se pomoglo radnicima preko 50 godina

Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
GORAŽDE	Unaprjeđenje sistema toplifikacije grada, povećanje EE 8 javnih objekata, promocija znanja o EE, te studija o EE javnoj rasvjeti, saniranje pitanja i problema otpada i razvoj MSP-ova
KONJIC	Sanacija i unaprjeđenje rada postojeće deponije izgradnjom sistema za procjedne vode, sistema za otplinjavanje, kompostane, te spalionice animalnog otpada
KOTOR VAROŠ	Plansko i adekvatno korištenje prostora i prirodnih resursa, zaštita i racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, sprječavanje bespravne gradnje, uklanjanje divljih deponija, saniranje vodovodnih sistema, unaprjeđenje saobraćajne infrastrukture, izgradnja gradske zaobilaznice, uređivanje prostora za parkiranje vozila, izgradnja novih i sanacija postojećih objekata kulture i društvenih aktivnosti, rješavanje lokacije za izgradnju groblja, rješavanje lokacija za stočno groblje, te obezbjeđivanje uslova za ostvarenje sportsko-rekreacionih potreba i poboljšanje ukupnog životnog ambijenta
PRIJEDOR	Izgradnja solarnih elektrana i kolektora, obnova i rekonstrukcija fasada, zamjena sijalica sa štednim sijalicama, te promocija ekološke svijesti
TEŠANJ	Pored ostalih, mjere koje se tiču edukacija ključnih aktera javnih institucija o zakonskim obavezama u oblasti sistematskog upravljanja energijom, utopljavanje zgrada, promocija vožnje električnih automobila, ugradnja sistema prečišćavanja vode

LIVNO	Razvoj infrastrukture koji treba biti utemeljen na načelima zelene tranzicije i održivog gazdovanja okolišem
-------	--

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BOSANSKA KRUPA	Nisu navedene konkretne mjere.
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Uspostavljanje sistema finansijske podrške za stipendiranje studenata i srednjoškolaca s posebnim akcentom na deficitarna zanimanja, te sanacija, utopljanje i adaptacija školskih i sportskih objekata, kao i uspostava muzeja pri Domu kulture
KAKANJ	Nisu navedene konkretne mjere.
ŠIROKI BRIJEG	Izrada elaborata za EE, programi i projekti koji trebaju prethoditi fokusu na čistu proizvodnju iz EE izvora
USORA	Izgradnja kulturnog centra u Sivši, te izgradnja igrališta za djecu i vanjski <i>fitness</i>
ZENICA	Pored ostalih, puštanje u rad nove gradske toplane, gasifikacija Grada Zenice, te proširenje mreže javne rasvjete uz poboljšanje energetske efikasnosti, kao i izrade detaljnih planova i izgradnja mosta preko rijeke Bosne u Blatuši, te autobuske stanice

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže
BANJA LUKA	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže, te uspostavljena podsticajna politika razvoja održivih izvora energije
BIJELJINA	Nisu navedene konkretne mjere.
BRČKO	Mjere za utopljanje javnih ustanova i izgradnja kanalizacione i vodovodne mreže
CAZIN	Mjere za utopljanje javnih ustanova, projekti energetske efikasnosti objekta gradske uprave, te nekoliko školskih objekata, vrtića, sportske dvorane i kulturnog centra
DERVENTA	Osiguravanje sistema centralnog gradskog grijanja, prečišćavanje otpadnih voda, zaštita od poplava, odvodnja otpadnih voda, vodosnabdijevanje, prikupljanje i tretman otpada i organizacija javnog prijevoza
GRADAČAC	Programi fokusirani na zaštitu okoliša, adekvatno zbrinjavanje komunalnog otpada, smanjenje emisija štetnih gasova, utopljanje, korištenje solarne energije za pripremu tople vode za 5 javnih objekata, te izrada ekološkog i energetski efikasnog plana i dokumentacije za toplifikaciju
LAKTAŠI	Rekonstrukcija komunalne i saobraćajne infrastrukture, rekonstrukcija zapuštenih javnih površina u cilju njihove funkcionalizacije
STOLAC	Neispunjeni ostaju neki ključni preduslovi; održivo upravljanje otpadom i prečišćavanje komunalnih otpadnih voda prije ispuštanja u rijeku Bregavu.
TREBINJE	Nisu navedene konkretne mjere.

TUZLA	Projekti i programi orijentirani na promociju i osvještavanje, te uspostavu EE infrastruktura
VIŠEGRAD	Finansiranje fizičkih i pravnih lica u sklopu projekta „Socioekonomska održivost i podrška lokalnom stanovništvu Gornje-drinske regije“
POSUŠJE	Prostorno planiranje i zemljišne knjige, urbano uređenje općine, podizanje kvaliteta javnih usluga
ŽEPČE	Razvoj poljoprivrednih konsultantskih usluga, programa razvoja primarne poljoprivredne proizvodnje, te povećanje plasmana poljoprivrednih proizvoda na tržištu, kao i rekonstrukcija komunalne infrastrukture, te izrada grubog filtera otpadnih voda na ulazu u prečišćavač kanalizacije
DOBOJ	Mjere se odnose na energetska obnova javnih zgrada, osiguravanje sistema centralnog gradskog grijanja, prečišćavanje otpadnih voda, zaštitu od poplava i klizišta, odvodnju otpadnih voda, unaprjeđenje sistema javnog prijevoza.
FOJNICA	Mjere i aktivnosti nisu u potpunosti usklađene s prepoznatim potrebama. Daljnje jasno definirane mjere očekuju se kroz predstojeću objavu Razvojne strategije općine.
GRADIŠKA	Između ostalih, plansko i adekvatno korištenje prostora i prirodnih resursa, zaštita i racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, uklanjanje divljih deponija, saniranje vodovodnih sistema
MRKONJIĆ GRAD	Postoje planovi i pojedinačne mjere kojima se nastoji unaprijediti odvoženje otpada iz nepokrivenih djelova općine. Postoje mjere zaštite od poplava. 2018. godine usvojen je prostorni plan općine koji definira razvojne ambicije, a planirani su i planovi za posebne zaštićene zone.
DRVAR	Formiranje zelenih ostrva, odvajanje fekalne i atmosferske kanalizacije, upravljanje otpadom, obezbjeđivanje reciklaže
ŽIVINICE	Značajna finansijska izdvajanja za javnu rasvjetu; zamjena standardnih sijalica LED sijalicama

Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
DRVAR	Obezbjeđivanje reciklaže
GRADIŠKA	Grad je djelimično implementirao utopljavanje javnih zgrada, provedene su mjere uštede na vodovodnoj mreži, u toku je izgradnja solarne elektrane na izvorištu, te zamjena javne rasvjete LED sijalicama u svim mjesnim zajednicama.
POSUŠJE	Sanacija općinske deponije Konjovac, postavljanje zelenih ostrva, izgradnja reciklažnih dvorišta, izgradnja Centra za gazdovanje otpadom i reciklažno dvorište unutar Centra, organiziranje radionica i seminara u cilju edukacije i

	jačanja javne svijesti po pitanju otpada, saniranje divljih deponija na području općine Posušje
USORA	Primjenom principa energetske efikasnosti smanjiti potrošnju električne energije za javnu rasvjetu za 30% dovođenjem solarne energije u ovaj sistem
ŽEPČE	Primjena energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije kroz korištenje solarnih panela i izgradnju kotlovnice na biootpad, kao i unaprjeđenje sistema upravljanja krutim otpadom u vidu izgradnje i uređenje reciklažnog dvorišta i sortirnice krutog otpada

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Nisu navedene konkretne mjere.
BIHAĆ	Nisu navedene konkretne mjere.
BIJELJINA	Nisu navedene konkretne mjere.
BOSANSKA KRUPA	Nisu navedene konkretne mjere.
BRČKO	Nisu navedene konkretne mjere.
CAZIN	Nisu navedene konkretne mjere.
DERVENTA	Nisu navedene konkretne mjere.
DOBOJ	Nisu navedene konkretne mjere.
FOJNICA	Nisu navedene konkretne mjere.
GORAŽDE	Nisu navedene konkretne mjere.
GRADAČAC	Nisu navedene konkretne mjere.
KAKANJ	Nisu navedene konkretne mjere.
KONJIC	Nisu navedene konkretne mjere.
KOTOR VAROŠ	Nisu navedene konkretne mjere.
LAKTAŠI	Nisu navedene konkretne mjere.
MRKONJIĆ GRAD	Uz izuzetak nekoliko projekata posvećenih unaprjeđivanju energetske efikasnosti, nema značajnijih mjera.
PRIJEDOR	Nisu navedene konkretne mjere.
STOLAC	Nisu navedene konkretne mjere.
ŠIROKI BRIJEG	Nisu navedene konkretne mjere.
TEŠANJ	Nisu navedene konkretne mjere.
TREBINJE	Nisu navedene konkretne mjere.
TUZLA	Nisu navedene konkretne mjere.
VIŠEGRAD	Nisu navedene konkretne mjere.
ZENICA	Nisu navedene konkretne mjere.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Nisu navedene konkretne mjere.

LIVNO	Projektom modernizacije javne rasvjete koji se provodi, kompletna rasvjetna tijela u urbanom djelu grada će biti zamijenjena LED rasvjetnim tijelima.
ŽIVINICE	Edukacija stanovništva o tematici odgovorne potrošnje energenata

Cilj 13: Zaštita klime

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIJELJINA	Mjere se odnose na uređenje toka rijeke Janje, kreiranje sistema zaštite od brdskih i unutrašnjih voda Grada Bijeljine, poboljšanje i unaprjeđenje kanalizacione mreže, kreiran sistem zaštite pumpnih stanica
GRADIŠKA	Sanacije kanala Osorna – Borna – Ljevačnica, opremanje jedinice civilne zaštite, podizanje javne svijesti o značaju štednje vode, mapiranje građevina za potencijalnu primjenu zelenih tehnologija, instalacija zelenih fasada, edukacije o klimatskim promjenama i energetske efikasnosti, te konačno uspostava centralne baze podataka o stanju okoliša
KONJIC	Podizanje svijesti građana o energetske efikasnosti, izrada elaborata energetske efikasnosti za sve javne objekte, kao i izrada studije toplifikacije gradskog područja, te urađen Akcioni plan održivog upravljanja energijom i klimatskim promjenama (SECAP) za period do 2030. godine
LAKTAŠI	Poboljšavanje uslova za upravljanje, korištenje i održavanje fizičke infrastrukture i resursa kako bi se spriječile štete i gubici od poplava i klizišta
PRIJEDOR	Izgradnja solarnih elektrana
TREBINJE	Zaštita i spašavanje od šumskih požara, poplava, suše i neeksplozivnih ubojnih sredstava
ŽEPČE	Poboljšavanje uslova za upravljanje, korištenje i održavanje fizičke infrastrukture i resursa kako bi se spriječile štete i gubici od poplava i klizišta, kao i programi unaprjeđenja energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
DRVAR	Nisu navedene konkretne mjere.
FOJNICA	Prateće mjere izostaju, kao i redovne kontrole i primjena postojećeg zakonskog okvira u polju sječe šuma, zagađivanja tla i voda.
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Podrška uvođenju solarne energije, jačanje svijesti građana o prednostima i neškodljivosti iskorištavanja obnovljivih izvora energije, te edukacija o neophodnosti zaštite okoliša i primjena energetske efikasnosti, kao i o neophodnosti zaštite okoliša, izrada lokalnog ekološkog akcionog plana (LEAP-a)

POSUŠJE	Nisu identificirane posebne mjere, izuzev mjera koje se odnose na izgradnju komunalne infrastrukture uz zaštićen okoliš.
STOLAC	Nisu navedene konkretne mjere.
ŽIVINICE	Nisu navedene konkretne mjere.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže, mjere usmjerene na jačanje turizma, Akcioni plan održivog upravljanja energijom i prilagođavanja klimatskim promjenama Grada Bihaća (SECAP) za period do 2030. godine je usvojen u julu 2020. godine.
BANJA LUKA	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže i prečišćivača otpadnih voda, te mjere usmjerene na jačanje turizma
BOSANSKA KRUPA	Smanjenje emisija CO ₂ za najmanje 40% do 2030. godine u odnosu na baznu 2010. godinu, smanjenje broja stanovnika, zgrada i poljoprivrednog zemljišta ugroženih posljedicama klimatskih promjena za 40% do 2030. godine u odnosu na stanje u 2020. godini
BRČKO	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže, jačanje turizma, te razvoj poljoprivrede i ruralnih područja i razvoj sistema preventivnog djelovanja od nesreća
CAZIN	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže i jačanje turizma, te izrađen Akcioni plan održivog upravljanja energijom i prilagođavanja klimatskim promjenama Grada Cazina (SECAP) za period do 2030. godine
DERVENTA	Nisu navedene konkretne mjere.
DOBOJ	Izgradnja obaloutvrde na lijevoj obali od novog „japanskog“ mosta u Doboju, regulacija potoka Liješanji i Grab u Doboju, osiguravanje konkavnih krivina rijeke Bosne nizvodno od Doboja prema Modriči
GORAŽDE	Izgradnja solarnih elektrana
GRADAČAC	Smanjenje štetnih gasova, priprema ekološkog i efikasnog plana, te zbrinjavanje divljih deponija
KAKANJ	Proširenje daljinskog grijanja, podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, te prelazak na ekološki prihvatljiva goriva i povećanje energetske efikasnosti objekata
KOTOR VAROŠ	Uvođenje ekološki prihvatljivih rješenja predviđenih SECAP-om za period do 2030. godine
LIVNO	Nisu navedene konkretne mjere.
MRKONJIĆ GRAD	Prostorni plan identificira mjere. Postoji plan zaštite od poplava. Akcioni plan za održivu energiju i klimu (SECAP) koji je u proceduri trebao bi tretirati i pitanja vezana za prilagođavanje klimatskim promjenama.

ŠIROKI BRIJEG	Programi i mjere za EE i efikasnije upravljanje otpadom, javno-privatno partnerstvo za korištenje hidroenergije, izgradnja kolektora, te ugradnja prečišćivača i rekonstrukcija vodovoda, kao i elaborati za zaštitu izvorišta vode
TEŠANJ	Između ostalih, izgradnja vjetrenjače i solarnih panela, te kreiranje sistema reciklaže, pošumljavanje i edukacija o njegovom značaju, kao i ekooaza Rastoke, daljinsko grijanje uz pomoć obnovljivih izvora energije, te poboljšanje kvaliteta zraka smanjenjem privatnih dimnjaka, povećanje stepena svijesti građana o značaju zaštite okoliša, uštede toplotne energije
TUZLA	Projekti i programi orijentirani na promociju i osvještavanje, te razvoj sistema toplifikacije
USORA	Zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete s LED sijalicama i prelazak javne rasvjete na solarno napajanje
VIŠEGRAD	Uvođenje ekološki prihvatljivih rješenja, posebno geotermalne energije, ali i provođenje dodatne studije u ovoj oblasti
ZENICA	Promocija ekologije, ekokuća, te projekat zaštite od poplava – djelimično realiziran

Cilj 14: Očuvanje vodenog svijeta

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
DRVAR	Nadzor izvorišta, te smanjenje gubitka vode
GRADIŠKA	Ne postoje mjere za reciklažu otpada od pesticida, trenutno je zamrznut projekat izgradnje stanice za preradu otpadnih voda.
KAKANJ	Potrebno je u budućnosti planirati izgradnju prečišćavača, uvesti valorizaciju podataka iz monitoringa kvaliteta voda, te osigurati sistemski nadzor i praćenje kvaliteta pitke vode.
KONJIC	Kapacitet prečišćavača otpadnih voda će u narednim fazama biti povećan, kao i pokrivenost naselja kanalizacionom mrežom. Također, predviđena je izgradnja kanalizacionih sistema u naseljima Bijela, Ovčari, Puhala i Donje Polje, te je planirana izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda iz naselja Drecelj, Bijela, Glavičine, Puhala, Donje Polje, Ovčari, Donje Selo i Boračko jezero.
KOTOR VAROŠ	Uređenje korita i reguliranje toka rijeka, sprječavanje privatizacije riječnih tokova, sprječavanje nelegalnog vađenja šljunka, obezbjeđivanje prečišćavanja otpadnih voda
TEŠANJ	Izgrađen je bunar, postavljen je set mjera koje onemogućavaju eksploataciju šljunka iz korita rijeke Usore. Također, označene su vodozaštitne zone i zabranjena je gradnja u njima, a privatna poduzeća promoviraju kvalitet postojeće pitke vode.

TREBINJE	Unaprjeđenje kvaliteta i izdašnosti podzemnih i površinskih voda, zaštita voda od zagađenja, donošenje adekvatnih prostornih planova kako bi se spriječila nelegalna urbanizacija, uspostavljanje zaštićenih vodnih područja, te rekonstrukcija postrojenja za preradu otpadnih voda
TUZLA	Programi zaštite vode i projekat izgradnje kolektora

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Nisu navedene konkretne mjere.
BIJELJINA	Nisu navedene konkretne mjere.
BOSANSKA KRUPA	Općina je u svojim starim strateškim dokumentima istaknula problem zaštite glavnog izvorišta pitke vode na Adi. Nedavno je u kabinetu načelnika održana prezentacija idejnog rješenja za izgradnju sportske dvorane koja će biti smještena na području Sportsko-rekreativnog centra Ade. Pored dvorane, planirana je i izgradnja turističkog kampa sa svim potrebnim sadržajima, te izgradnja vanjskih višenamjenskih sportskih terena, što će sigurno dodatno ugroziti izvorište.
LIVNO	Nisu navedene konkretne mjere.
STOLAC	Nije prepoznato.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Mjere su usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže.
BRČKO	Mjere su usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže.
CAZIN	Mjere su usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže.
DERVENTA	Zaštita fenomena „vodenog svijeta“, snimanje stanja i kontrole kvaliteta vode lokalnih vodovoda, te mjere zaštite sliva rijeke Ukrine
DOBOJ	Uređenje korita i izrada zaštitnog nasipa rijeke Bosne, te uklanjanje i sprječavanje nastanka novih nelegalnih šljunkara
FOJNICA	Uređenje korita i reguliranje toka rijeka u naselju Bakovići; planiran je daljnji rad na izradi kanalizacionog sistema u području Prokoškog jezera, ali i općine.
GORAŽDE	Izgradnja kolektora oborinskih voda – povezivanje vodovoda s fabrikom vode, projekti vodosnabdijevanja dijelova općine, te izrada projektne dokumentacije za kolektor
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacija u naseljima, te izrada projektne dokumentacije prečišćivača otpadnih voda
GRADAČAC	Programi unaprjeđenja sistema vodosnabdijevanja, izrada plana upravljanja i zaštita vode, proširenje postojećeg vodovodnog sistema, te kontrola i smanjenje gubitaka vode
LAKTAŠI	Izgradnja odvojenih sistema za prikupljanje, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, dakle, sanitarnih i industrijskih otpadnih voda, kao i atmosferskih voda, te rekonstrukcija postrojenja za preradu otpadnih voda
MRKONJIĆ GRAD	Nisu navedene konkretne mjere.

POSUŠJE	Akcioni plan u sklopu LEAP-a obuhvata mjere koje se odnose na završetak izgradnje sistema za snabdijevanje vodom Rakitno, Tribistovo, Vir, završetak izgradnje prečišćavača pitkih voda, poboljšanje sistema javnozdravstvene kontrole vode za piće, uspostavu registra mjesnih izvorišta i hidro-geoloških ispitivanja izvorišta (lokacija, izdašnost i druge informacije), smanjenje emisije otpadnih voda iz industrijskih pogona i postrojenja, implementaciju odredaba iz okolišnih dozvola i primjena BAT-ova i dr.
PRIJEDOR	Regulacija vodotoka, poboljšanje sanitarnog režima i dogradnja primarne i sekundarne kanalizacione mreže
ŠIROKI BRIJEG	Izgradnja kolektora, ugradnja prečišćavača, rekonstrukcija vodovoda, elaborati za zaštitu izvorišta vode
USORA	Projektiranje kanalizacija u naseljima Makljenovac, Alibegovci i Omanjska
VIŠEGRAD	Unaprjeđenje sistema prečišćavanja plutajućeg otpada i unaprjeđenje kapaciteta plovnih vozila za čišćenje voda
ZENICA	Projekti koji su navedeni pod čistu vodu i sanitetske uslove odnose se i na ovaj SDG, te projekat izgradnje separantnog sistema kanalizacije.
ŽEPČE	Izgradnja filtera otpadnih voda
ŽIVINICE	Ulaganje finansijskih sredstava za zaštitu od poplava

Cilj 15: Očuvanje života na zemlji

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BRČKO	Izgradnja i opremanje Centra za upravljanje otpadom (CUO), sanacija i rekultivacija postojeće deponije otpada
CAZIN	Nabavka specijalnog komunalnog vozila, izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza)
DRVAR	Nabavka vatrogasnog vozila
GORAŽDE	Izrada plana upravljanja otpadom i nabavka specijaliziranih vozila za selektivno prikupljanje otpada, te sanacija i rekultivacija i zatvaranje gradske deponije Šišeta i sanacija i rekultivacija deponije Haldište, te saniranje nelegalnih deponija, deminiranje, obezbjeđivanje svih potrebnih dozvola za izgradnju regionalne deponije i sanacija klizišta
KAKANJ	Potrebno je povećati udio sortiranja otpada, izgraditi reciklažnu stanicu, podržati programe za sanaciju i rekultivaciju područja na kojima je završena eksploatacija.
KOTOR VAROŠ	Saniranje gradske deponije, obezbjeđivanje redovnog odvoza otpada, saniranje većih divljih deponija, formiranje pretovarnih stanica
LIVNO	Izgradnja regionalne deponije, te sanacija divljih deponija na području općine; grad planira osposobljavanje i korištenje i preostalih zelenih ostrva.

MRKONJIĆ GRAD	Razvoj kapaciteta za tretman opasnog, medicinskog i životinjskog otpada, ali i reciklažu, te razvoj inspeksijskih službi
POSUŠJE	Projekti koji se odnose na mjerenje kvaliteta zraka, podizanje svijesti i educiranje lokalnog stanovništva o važnosti očuvanja kvaliteta zraka, ispitivanje zemljišta s aspekta kontaminacije teškim metalima, izgradnju reciklažnih dvorišta, ažuriranje i uređivanje katastra, uspostavljanje zemljišnih knjiga i dr.
TREBINJE	Formiranje sanitarne regionalne deponije, obezbjeđivanje uslova za odlaganje specifičnog otpada kao što su medicinski ili animalni, te podsticanje svijesti građana o važnosti uspostavljanja sistema održivog upravljanja otpadom
USORA	Formiranje zelenih ostrva u naseljenim mjestima, te razdvajanje otpada na mjestu nastanka otpada (odvojeno prikupljanje plastike, stakla i kućnog otpada)
VIŠEGRAD	Izgradnja regionalne međuopćinske deponije, smanjenje količina otpada za deponiranje, zabrana pristupa i paljenja, te uvođenje primarne selekcije na mjestu nastanka otpada

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BOSANSKA KRUPA	Nisu navedene konkretne mjere.
GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Izrada projektnog zadatka za elaborat izgradnje Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada
STOLAC	Jedan od operativnih ciljeva bio je do 2021. godine uspostaviti efikasan sistem upravljanja otpadom, ali ništa nije urađeno u proteklih nekoliko godina.
ZENICA	Projekti od značaja za zaštitu okoliša i poboljšanje uslova života na području Grada Zenice, te nabavka urbanog gradskog mobilijara

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIHAĆ	Nabavka opreme za selektivno prikupljanje otpada, izgradnja reciklažnih dvorišta, te sanacija deponije Kruškovača, kao i informacijski sistem o količinama i tokovima otpada
BANJA LUKA	Nisu navedene konkretne mjere.
BIJELJINA	Proširenje fekalne mreže i povećanje broja stanovnika koji koriste fekalnu mrežu
DERVENTA	Izgradnja stanice za čvrsti otpad, izrada Plana za unaprjeđenje reciklažnog centra, te sanacija divljih deponija
DOBOJ	Izgradnja stanice za čvrsti otpad, razvoj sistema reciklaže u svim mjesnim zajednicama, te ekološko osvještavanje stanovništva
FOJNICA	U planu je izgradnja adekvatnije kanalizacione mreže, te je predviđena bolja organizacija upravljanja otpadom.
GRADAČAC	Smanjenje broja divljih deponija, ekološki i EE plan, izrada – rekonstrukcija prečišćavča otpadnih voda, proširenje gradske kanalizacije
GRADIŠKA	Uklanjanje divljih deponija i prečišćavanje zemljišta

KONJIC	U nastavku projekta unaprjeđenja upravljanja otpadom planirana je i sanacija i unaprjeđenje rada postojeće deponije izgradnjom sistema za procjedne vode, sistema za otplinjavanje, kompostane, te spalionice animalnog otpada.
LAKTAŠI	Izrada Plana upravljanja otpadom, kao i mehanizmima za efikasno upravljanje otpadom
PRIJEDOR	Između ostalog, izgradnja regionale sanitarne deponije i pogona za reciklažu komunalnog otpada, zbrinjavanje medicinskog i opasnog otpada, te sanacija divljih deponija na području grada
ŠIROKI BRIJEG	Izrada plana i elaborata upravljanja otpadom, donošenje odluka o zaštiti izvorišta vode, izrada studija i tehničke dokumentacije za izgradnju centra za upravljanje komunalnim otpadom, izgradnja i uspostava centra za upravljanje komunalnim otpadom (po fazama), te edukacija i podsticaji građanima za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada i reciklažu
TEŠANJ	Niz mjera koje su usvojene za pospješivanje očuvanja života na zemlji od edukacija do keriranja sistema
TUZLA	Među ostalim, zagovaranje za ugradnju filtera za odsumporavanje na postojećim blokovima TE Tuzla i izgradnju zamjenskog bloka 7 TE Tuzla, nastavak izgradnje reciklažnih dvorišta u Tuzli, te uvođenje primarne selekcije otpada u domaćinstvima
ŽEPČE	Unaprjeđenje usluga odvoza čvrstog otpada, kao i selektiranog prikupljanja otpada, te uspostava sistema prikupljanja elektronskog otpada
ŽIVINICE	Izgradnja regionalne deponije „Eko-Sep“ na prostoru degradiranog rudarskog zemljišta

Cilj 16: Mir, pravda i snažne institucije

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
LIVNO	Digitalna transformacija javne uprave

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Sigurnosne mjere su disproportionalno usmjerene na zaštitu vladajućih elita, a gotovo nikako na vladavinu prava i zaštitu građanskih sloboda.
BIHAĆ	Nema aktivnosti u strateškim dokumentima.
BOSANSKA KRUPA	Nisu navedene konkretne mjere.
BRČKO	Određeni pomaci, međutim, i dalje nedovoljni
DRVAR	Nisu navedene konkretne mjere.
FOJNICA	Nisu navedene konkretne mjere.

GORNJI VAKUF-USKOPLJE	Digitalizacija javne uprave, te unaprjeđenje informiranosti građana i analiza prijedloga građana
GRADAČAC	Poboljšanje administracije i socijalno zbrinjavanje
GRADIŠKA	U budžetu postoje sredstva za udruženja povratnika. Mjere također uključuju povećane kontrole saobraćaja u pogledu opće sigurnosti (pojas, sjedalice za djecu, kacige za motocikliste).
MRKONJIĆ GRAD	Nisu navedene konkretne mjere.
PRIJEDOR	Nije prepoznato.
STOLAC	Nije prepoznato.
ŠIROKI BRIJEG	Nije prepoznato.
TUZLA	Nije prepoznato.
USORA	Unaprjeđenje efikasnosti lokalne uprave kroz pojednostavljenje procedura, digitalizacija arhiva, te uspostava sistema finansijskog upravljanja i kontrole
VIŠEGRAD	Nisu navedene konkretne mjere.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIJELJINA	Povećanje broja realiziranih projekata od strane mjesnih zajednica, povećanje broja građana koji učestvuju u važnim javnim raspravama, povećanje zadovoljstva građana i privrednih subjekata administrativnim uslugama
CAZIN	Usvojen je plan integriteta općine Cazin. Lokalne vlasti uvele su obrasce za prijavu korupcije.
DERVENTA	Povećanje broja građana koji učestvuju u važnim javnim raspravama, povećanje zadovoljstva građana i privrednih subjekata administrativnim uslugama
DOBOJ	Ankete o zadovoljstvu građana u različitim oblastima života, te postupanje u skladu s rezultatima, ali ne podrazumijevaju uvijek uključivanje građana
GORAŽDE	Tim u borbi protiv korupcije i Akcioni plan za borbu protiv korupcije
KAKANJ	Približavanje javne usluge građanima uz razvoj društvene infrastrukture i institucionalnih kapaciteta u nadležnosti jedinica lokalne samouprave za oblasti zdravstva, obrazovanja, socijalne zaštite, kulture i sporta
KONJIC	Postoje planovi za povećanje transparentnosti i efikasnosti javne uprave.
KOTOR VAROŠ	Uspostavljanje elektronskog sistema za pokretanje različitih administrativnih postupaka
LAKTAŠI	Uvođenje novih usluga za socijalno osjetljive grupe, unaprjeđenje materijalnih uslova za pružanje javnih usluga
POSUŠJE	Na nivou općine postoji „Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Posušje“ za period od 2019 do 2023. godine.
TEŠANJ	Među ostalim, uspostavljen je tim za borbu protiv korupcije koji djeluje na nivou ZDK, kao i telefoni za prijavu korupcije, aktivnosti na prevenciji maloljetničke delikvencije, te rad s djecom koja su izložena nasilju u porodici.

TREBINJE	Uvođenje novih usluga za socijalno osjetljive grupe, unaprjeđenje materijalnih uslova za pružanje javnih usluga
ZENICA	Uspostavljen je tim za borbu protiv korupcije koji djeluje na nivou ZDK, te telefoni za prijavu korupcije
ŽEPČE	Uvođenje novih usluga za socijalno osjetljive grupe
ŽIVINICE	Informatička revolucija u komunikaciji općinskih službi i građana uvođenjem SESP sistema

Cilj 17: Partnerstvom do cilja

Usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
GORAŽDE	Uspostava institucionalnog okvira za vođenje javno-privatnog dijaloga, kao i ciklus treninga za jačanje kapaciteta zaposlenih koji se bave javno-privatnim partnerstvom, te održavanje kvartalnih sastanaka privrednog vijeća i ispitivanje mišljenja i potreba privatnog sektora na godišnjem nivou
KONJIC	Općina Konjic planira učestvovati u procesu Certifikacije općina s povoljnim poslovnim okruženjem (BFC), s ciljem unaprjeđenja efikasnosti i transparentnosti, te jačati kapacitet javne uprave i izgrađivati partnerstvo s građanima i NVO-sektorom, što je identificirano kao jedan od tri ključna pravca razvoja općine Konjic.

Neusklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BANJA LUKA	Proveden je određeni broj projekata pod pokroviteljstvom međunarodnih agencija i donatora.
BIHAĆ	Nema aktivnosti u strateškim dokumentima.
BOSANSKA KRUPA	Bosanska Krupa nema aktuelnu strategiju razvoja niti predviđene programe, projekte i mjere.
KAKANJ	Nema aktivnosti u strateškim dokumentima.
LIVNO	Nema mjera.
PRIJEDOR	Orijentiranost ka razvoju turizma, turističke infrastrukture i turističke ponude, te programi i projekti poboljšanja turističke ponude i infrastrukture
ŠIROKI BRIJEG	Nije prepoznato.
VIŠEGRAD	Nisu navedene konkretne mjere.
ZENICA	U praksi postoje primjeri saradnje privatnog i javnog sektora, no ono što u tome izostaje jeste civilni sektor.
ŽIVINICE	Nisu navedene konkretne mjere.

Djelimično usklađeno	Poduzete mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima
BIJELJINA	Nisu navedene konkretne mjere.
BRČKO	Izgradnja poslovno-ekonomske zone I luke Brčko uz podršku EU
CAZIN	Ostvarena je saradnja privatnog sektora i obrazovnih institucija u pružanju praktične nastave.
DERVENTA	Ne postoje konkretne navedene mjere za ovaj cilj održivog razvoja, ali se kroz skoro sve sektorske ciljeve u okviru razvojne strategije napominju.
DOBOJ	Nisu navedene konkretne mjere.
DRVAR	Uspostavljanje jasnog kriterija i javnog poziva za finansiranje NVO-a, rekonstrukcija industrijske/poslovne zone
FOJNICA	Nisu navedene konkretne mjere.
GORNJI VAKUF USKOPLJE	Proširenje postojeće industrijske zone Batuški lug, zatim osnivanje općinskog razvojnog tima, stvaranje sistema podsticaja za razvoj poduzetništva, te promocija ulaganja dijaspore u razvoj MSP-ova
GRADAČAC	Spominje se posredno kroz cilj razvoja turističke djelatnosti i cilj razvoja industrije općenito, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije
GRADIŠKA	Mjere, iako ne direktno navedene, su djelovanje prema lokalnim, regionalnim i međunarodnim izvorima finansiranja kako bi se dopunio gradski budžet; investiranje u društveni sektor kroz kooperaciju međunarodnih fondova i banaka s jedne strane, i lokalnih privatnih izvođača i javne administracije s druge.
KOTOR VAROŠ	Nisu navedene konkretne mjere.
LAKTAŠI	Nisu navedene konkretne mjere.
MRKONJIĆ GRAD	Privredno vijeće uz pomoć kojeg se nastoji uključiti privatni sektor, a realizirano je više individualnih projekata s organizacijama civilnog sektora.
POSUŠJE	Nisu definirane konkretne mjere, ali se kroz strateške dokumente i realizaciju aktivnosti može zaključiti da je općina orijentirana ka razvoju saradnje između javnog i privatnog, kao i s civilnim sektorom.
STOLAC	Nisu navedene konkretne mjere.
TEŠANJ	Saradnja privatnog i javnog sektora za svrhe razvoja praktične nastave i za svrhe podsticaja reciklaže i zaštite prirode, međuopćinska saradnja, te saradnja javno – NVO i NVO – privatno
TREBINJE	Nisu navedene konkretne mjere.
TUZLA	Programi i projekti javnih i privatnih partnerstava s ciljem unaprjeđenja zdravstvene i socijalne zaštite
USORA	Dijaspore – program s Fondacijom „Mozaik“, projekat „Lonac“
ŽEPČE	Nisu navedene konkretne mjere.